

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
Općina Maglaj
OPĆINSKI NAČELNIK

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Federation of Bosnia and Herzegovina
ZENICA-DOBOJ CANTON
Maglaj Municipality
MAYOR

Broj: 04-11-3-696-1/24
Maglaj, 29.05.2024. godine

**SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE
OPĆINE MAGLAJ
ZA PERIOD 2025. - 2027. GODINA**

IZRADILA:
Služba za privredu, finansije/financije
i razvoj poduzetništva

Maglaj, maj 2024. godine

Na osnovu člana 17. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22), Općinski načelnik Maglaj donosi:

SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE OPĆINE MAGLAJ ZA PERIOD 2025. - 2027. GODINA

UVOD

U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22) pripremljen je dokument Smjernice i ciljevi fiskalne politike za period 2025. - 2027. godina, što ima za cilj projekciju prihoda i primitaka i rashoda i izdataka za pripremu budžeta fiskalne 2025. godine.

Potrebno je napomenuti da je Služba za privredu, finansije/financije i razvoj poduzetništva dužna dostaviti Općinskom načelniku Prijedlog smjernica do 15. maja tekuće godine, a Općinski načelnik donijeti iste do 31. maja tekuće godine. Obzirom da od strane Federalnog ministarstva finansija putem kantonalnog ministarstva finansija nisu dostavljene projekcije prihoda po osnovu indirektnih i direktnih poreza, a kako su u toku paralelni procesi u pripremi DOB-a za period 2025. - 2027. godina, pri izradi Smjernica Služba za privredu, finansije/financije i razvoj poduzetništva koristila je srednjoročne projekcije, godišnje procjene prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka.

Ovaj dokument treba da odražava uticaj svih aktuelnih procesa iz okruženja, sa aspekta mogućih implikacija na fiskalni kapacitet Općine Maglaj, kao i da poboljša koordinaciju između Općinskog načelnika i budžetskih korisnika za 2025. godinu.

Smjernice pokrivaju sljedeće ključne oblasti:

- Strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike,
- Makroekonomsku poziciju i pretpostavke,
- Osnovne pokazatelje ekonomske i fiskalne politike,
- Pretpostavke društvenog i privrednog razvoja za budžetsku i za sljedeće dvije godine,
- Projekciju prihoda i primitaka budžeta.

Smjernice i ciljevi fiskalne politike Općine Maglaj za 2025. godinu definišu početna budžetska ograničenja za korisnike budžeta. U 2025. godini primjenom Zakona o porezu na dohodak i Zakona o porezu na dobit, reforma poreznog sistema je na određen način zaokružena, imajući u vidu i sve do sada provedene aktivnosti i donesene propise iz domena indirektnog oporezivanja.

Još jedan bitan cilj Smjernica je da osiguraju realan, sveobuhvatan i konsolidovan okvir planiranja rashoda i izdataka, čime se postiže funkcionalna povezanost provođenja sveukupnih aktivnosti u koncipiranju uravnoteženog okvira prihoda i primitaka i rashoda i izdataka za sve nivoe vlasti Federacije Bosne i Hercegovine, uključujući budžet Federacije, kantona, općina i vanbudžetskih fondova, shodno odredbama Zakona o budžetima, koje je svakako neophodno posmatrati u najširem kontekstu, odnosno u kontekstu ukupnog fiskalnog kapaciteta.

Dokumentacionu osnovu za izradu Smjernica i ciljeva fiskalne politike Općine Maglaj za 2025 - 2027. godinu predstavljaju:

- Dostupni analitički materijali Ministarstva trezora i finansija BiH i Federalnog ministarstva finansija, te statistički pokazatelji i informacije,
- Izvršenje Budžeta/Proračuna Općine Maglaj za 2023. godinu,
- Pokazatelji koji se odnose na nivo ostvarenih prihoda i primitaka i aktuelnih pitanja izvršavanja Budžeta u proteklom periodu 2024. godine,
- Dostupni podaci Privredne komore ZE-DO kantona, Federalnog zavoda za statistiku i Službe za zapošljavanje ZE-DO kantona,
- Publikacije Direkcije za ekonomsko planiranje BiH,
- Uprava za indirektno oporezivanje, Odjeljenje za makroekonomsku analizu.

Uvažavajući sve gore navedeno, Smjernice sadrže:

- Osnovne makroekonomske pokazatelje Federacije BiH,
- Osnovne pokazatelje ekonomske i fiskalne politike Federacije BiH,
- Osnovne makroekonomske pokazatelje ZDK,
- Pretpostavke društvenog i privrednog razvoja za budžetsku i slijedeće dvije godine,
- Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike i prioriteta Općine Maglaj u razdoblju 2025. - 2027. godina,
- Osnovni makroekonomski pokazatelji Općine Maglaj,
- Procjena prihoda budžeta Općine Maglaj u razdoblju 2025. - 2027. godina

MAKROEKONOMSKI OKVIR FISKALNE POLITIKE

U ovom poglavlju se navode osnovni pokazatelji, po nivoima vlasti, koji su označili 2022. godinu i protekli period.

FEDERACIJA BIH MAKROEKONOMSKI POKAZATELJI F BiH U 2022. GODINI

Karta: 1. Karta FBiH sa kantonima

Kantoni Federacije BiH

Unsko - sanski kanton
Posavski kanton
Tuzlanski kanton
Zeničko - dobojski kanton
Bosansko - podrinjski kanton
Srednjobosanski kanton
Hercegovačko - neretvanski kanton
Zapadnohercegovački kanton
Kanton Sarajevo
Kanton 10

Adresa: Viteška ulica br. 4, 74250 Maglaj, tel: 032 465 810, fax: 032 465 817

www.maglaj.ba, E-mail: opcina@maglaj.ba

Tabela 1. Osnovni Indikatori Federacije BiH

Indikatori FBIH	2018	2019	2020	2021	2022
Bruto domaći proizvod u 000 KM	21.983.507	23.179.128	22.255.014	25.229.765	29.680.816 ¹
Bruto domaći proizvod P/C ²	10.010	10.584	10.187	11.634	13.761
Stanovništvo (proc.sred.god) ³	2.196.233	2.190.098	2.184.680	2.168.602	2.156.848
Indeks starenja stanovništva ⁴	106	112	118	122	127
Stopa prirodnog priraštaja u ‰	-1,2	-1,8	-4,0	-5,6	-3,1
Stopa ukupnog fertiliteta u ‰	36,2	34,9	33,6	32,3	33,0
Stopa anketne zaposlenosti u ‰	31,9	31,9	37,5	37,8	39,6
Stopa anketne aktivnosti u ‰	39,5	39,1	45,5	46,6	47,9
Stopa anketne zaposlenosti mladih (15-24) u ‰	18,5	21,3	19,9	18,8	18,8
Radno sposobno stanovništvo (15-64)	1.538.814	1.526.894	1.513.497	1.499.495	1.486.833
Prosječan broj zaposlenih	519.800	531.483	520.162	525.397	535.665
Stopa anketne nezaposlenosti u ‰	19,2	18,4	17,5	18,9	17,2
Stopa anketne nezaposlenosti mladih (15-24) u ‰	41,0	39,0	40,3	41,0	37,4
Prosječan broj nezaposlenih	335.611	313.570	321.581	311.679	289.912
Prosječan broj nezaposlenih mladih	50.723	45.675	45.960	41.055	33.736
Prosječna neto plaća u KM	889	928	956	996	1.114
Indeks potrošačkih cijena	101,6	100,6	99,1	102,1	114,9
Indeks industrijske proizvodnje	100,8	97,3	94,2	109,8	101,2
Broj penzionera	416.828	424.009	428.117	429.545	434.167
Prosječna penzija u KM	399	416	428	428	483
Broj poslovnih subjekata	110.536	112.955	114.867	117.160	120.307
Izvoz robe - u 000 KM	7.911.910	7.620.114	6.871.411	9.571.099	12.106.706
Uvoz robe - u 000 KM	13.266.591	13.844.811	11.680.596	15.131.784	20.395.216
Trgovinski bilans u 000 KM (deficit)	-5.354.681	-6.224.697	-4.809.185	-5.560.685	-8.288.510
Pokrivenost uvoza izvozom u ‰	59,6	55,0	58,8	63,3	59,4
Porezi na dohotke fizičkih lica u mil. KM	398	428	452	530	637
Porezi na dohotke P/C	181	195,4	206,9	245	295

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2022), obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

¹ Federalni zavod za statistiku, Saopštenje br. 10.3.4 Tromjesečni bruto domaći proizvod, IV tromjesečje 2022. - procjena

² Per capita (lat. po glavi) po glavi stanovnika

³ Procjene broja stanovnika za Federaciju BiH sa slanjem sredinom godine zasniavaju se na konačnim rezultatima Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u Bosni i Hercegovini 2013. godine.

⁴ Indeks starenja predstavlja osnovni demografski pokazatelj odnosa broja osoba starijih od 60 godina i broja osoba mlađih od 20 godina.
Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

1. Nivo razvijenosti

U ovom poglavlju dati su pokazatelji razvijenosti kantona i Federacije BiH, na osnovu kojih su kantoni rangirani u odnosu na indeks razvijenosti.

Za izradu indeksa razvijenosti kantona i jedinica lokalne samouprave u Federaciji koriste se sljedeći indikatori:

- a) porezi na dohotke fizičkih lica po stanovniku (X1);
- b) stopa zaposlenosti (X2);
- c) kretanje stanovništva (X3);
- d) udio starog stanovništva u ukupnom stanovništvu (X4);
- e) stopa obrazovanja radne snage (X5).

Porezi na dohotke fizičkih lica po stanovniku (X1) se računaju kao odnos ukupnog iznosa naplaćenih poreza koji su tokom jedne fiskalne godine platili poreski obveznici, fizička lica s prebivalištem ili uobičajenim boravištem na području kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave za koje se vrši izračunavanje, i broja stanovnika koji žive na području kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave.

Za izračun ovog indikatora koriste se podaci Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine iz obrazaca: porez na dohodak od nesamostalnih djelatnosti (GIP-1022), porez na dohodak od samostalne djelatnosti (SPR-1053), porez po odbitku od slobodnih i drugih samostalnih djelatnosti (AUG-1031, ASD-1032, AMS-1035, APR-1036), porez na prihod od imovine i imovinskih prava (PIP-1034), porez od iznajmljivanja imovine (PRIM-1054), porez na dohodak od ulaganja kapitala, dobitke nagradnih igara i igara na sreću, i porez po odbitku nerezidentana prihoda od povremenog obavljanja samostalne djelatnosti (PDN-1033), i podaci Federalnog zavoda za statistiku o procijenjenom broju stanovnika na nivou kantona, odnosno jedinica lokalne samouprave.

Stopa zaposlenosti (X2) se računa kao odnos ukupnog broja zaposlenih na području kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave, i radno sposobnog stanovništva na području kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave u godini za koju se radi indeks razvijenosti. Za izračun ovog indikatora koriste se podaci Federalnog zavoda za statistiku.

Kretanje stanovništva (X3) se računa kao odnos procijenjenog broja stanovnika na području kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave u godini za koju se radi indeks razvijenosti i broja stanovnika kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave prema rezultatima posljednjeg zvaničnog popisa stanovništva. Za izračun ovog indikatora koriste se podaci Federalnog zavoda za statistiku.

Udio starog stanovništva u ukupnom stanovništvu (X4) se računa kao odnos broja stanovnika sa 65 godina i više na području kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave i procijenjenog ukupnog broja stanovnika kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave u godini za koju se radi indeks razvijenosti. Za izračun ovog indikatora koriste se podaci Federalnog zavoda za statistiku.

Stopa obrazovanja radne snage (X5) se računa kao odnos broja stanovnika sa srednjom školom i višim nivoom obrazovanja i radne snage (zaposleni i nezaposleni) na nivou kantona, odnosno jedinica lokalne samouprave u godini za koju se radi indeks razvijenosti. Za izračun ovog indikatora koriste se podaci Federalnog zavoda za statistiku.

Tabela 4. Nivo razvijenosti Federacije BiH po kantonima u 2022. godini*

Naziv	Rang	Rast/ pad**	Grupa	Indeks 2022	Prilod od poreza na dohodak	Stopa zaposlen- osti	Kretanje stanovništva 2013-2021	Učešće starog stanovništva	Stopa obrazovanja radne snage
Kanton Sarajevo	1	0	I	2,02	2,95	2,33	1,83	0,87	1,61
Zapadnohercegovački kanton	2	0	II	1,09	0,76	0,83	1,03	0,89	1,94
Bosansko-podrinjski kanton Goražde	3	0	II	1,05	1,53	1,87	0,13	0,28	1,10
Hercegovačko- neretvanski kanton	4	0	II	1,02	1,16	1,16	0,77	0,57	1,29
Zeničko-dobojski kanton	5	0	II	0,84	0,59	0,90	0,89	1,25	0,72
Tuzlanski kanton	6	0	II	0,83	0,67	0,89	0,97	1,00	0,72
Srednjobosanski kanton	7	0	II	0,64	0,21	0,57	0,85	1,24	0,59
Unsko-sanski kanton	8	0	III	0,38	0,06	0,00	0,76	1,43	0,00
Kanton 10	9	1	III	0,27	0,00	0,06	0,07	0,00	1,24
Posavski kanton	10	-1	III	0,25	0,01	0,13	0,00	0,70	0,59

*NAPOMENA: Podaci po pokazateljima ne predstavljaju nominalne vrijednosti, nego normalizirane vrijednosti u skladu s metodologijom

** Rast/pad - promjena ranga (pozicije) u odnosu na prošlu godinu

izvor i obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Po izračunu indeksa razvijenosti FZZPR-a, u 2022. godini na 1. mjestu po rangu razvijenosti je i dalje Kanton Sarajevo, dok je na posljednjem, 10. mjestu, Posavski kanton.

2. Zaposlenost

Tržište rada u Federaciji karakterizira niska stopa aktivnosti radne snage i visoka stopa nezaposlenosti.

Prema Anketi o radnoj snazi (ARS), u 2022. godini je stopa zaposlenosti u FBiH iznosila 39,6%, što je za 1,8 procentnih poena (p.p) više u odnosu na prethodnu godinu. Stopa zaposlenosti u FBiH je značajno niža u odnosu na evropski prosjek koji u EU 27 u 2022. godini iznosio 69,8%. Prema podacima iz ARS, prikazanim na grafikonu 5., stopa aktivnosti radne snage u FBiH uvećana je za 1,3 p.p i iznosi 47,9%. Kada je u pitanju stopa zaposlenosti mladih (15-24), prema istoj anketi, ona iznosi 18,8% i ostala je nepromjenjena u odnosu na prethodnu godinu.

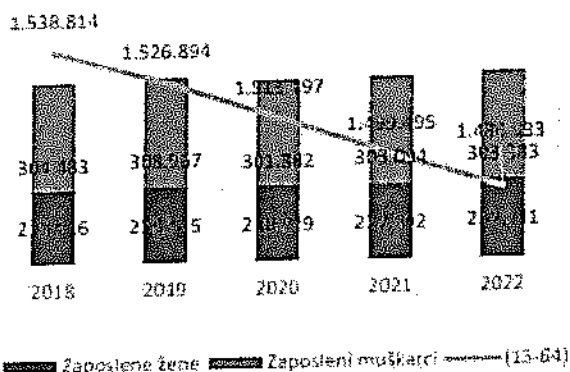
Stopa zaposlenosti mladih u EU 27 se nastavila blago povećavati i dosegla razinu od 34,7% u 2022. godini, što je porast od 1,7 p.p u odnosu na 2021. godinu.

Zaposlenost u FBiH u 2022. godini bilježi blagi rast, prosječan broj zaposlenih je iznosio 535.665 osoba i veći je za 10.268 ili 2,0% g/g.

U periodu 2018.-2022. godine broj zaposlenih osoba je imao prosječnu stopu rasta 0,8%. Stopa registrovane administrativne zaposlenosti u FBiH u 2022. godini iznosila je 36,0%, što je za 1,0 p.p više u odnosu na prethodnu godinu. Stopa registrovane aktivnosti u izvještajnoj godini, prema istoj metodologiji, iznosila je 55,5%, što je za 0,3 p.p. više u odnosu na prethodnu godinu. Blagi rast broja zaposlenih ukazuje na to da se vraća trend rasta broja zaposlenih bilježen prije pojave pandemije Covid-19. Od prosječnog broja zaposlenih osoba u FBiH u 2022. godini, kako je prikazano na grafikonu 6., 232.281 ili 43,4% čine zaposlene žene, što je više za 1,1 p.p u odnosu na prethodnu godinu.

U posmatranom periodu 2018.-2022. godine broj zaposlenih žena se prosječno godišnje povećavao za 1,9%.

Grafikon 6. Prosječan broj zaposlenih žena, muškaraca i radno sposobnog stanovništva po godinama FBiH

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2022)
Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

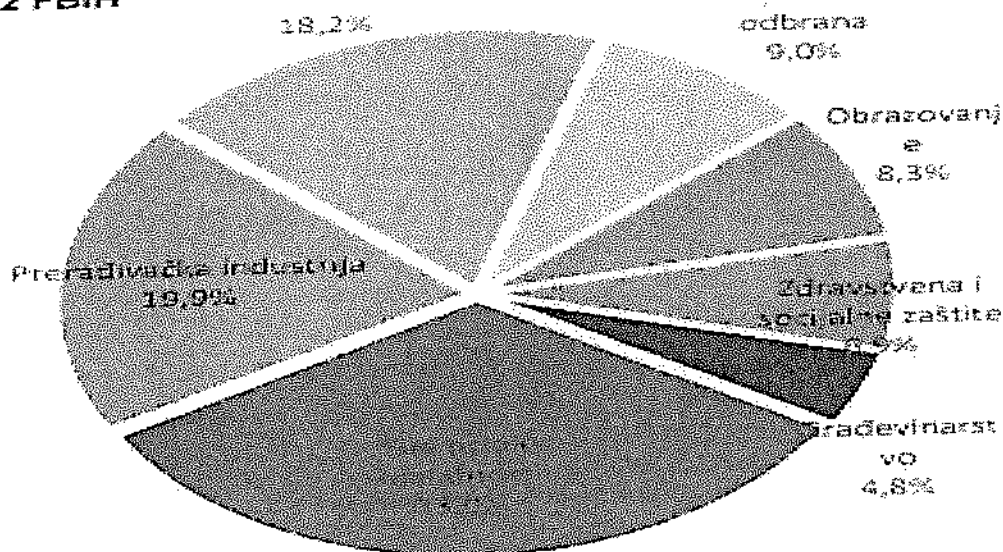
Podaci o ukupnom broju zaposlenih osoba u Federaciji BiH dobijeni su obradom podataka koji su preuzeti iz Porezne uprave Federacije BiH (puni obuhvat). U podatke o ukupnom broju zaposlenih u Federaciji BiH uključen je broj zaposlenih u Ministarstvu odbrane BiH, ali nije razvrstan po kantonima.

Posmatrano po strukturi zaposlenih u FBiH u 2022. godini, najveće učešće imali su zaposleni u prerađivačkoj industriji 19,9%, u trgovini 18,2% i u javnoj upravi 9,0%, dok je najmanje učešće zaposlenih i dalje u poslovanju nekretninama 0,5%, snabdijevanju vodom i upravljanju otpadom 1,6% i djelatnostima proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom i plinom 1,6%.

Unutar prerađivačke industrije, kako je prikazano na grafikonu 8., najveće učešće imali su zaposleni u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda sa 16,9%, u proizvodnji prehrambenih proizvoda 12,7% i proizvodnji odjeće 8,5%, dok su najmanje učešće imali zaposleni u proizvodnji računara i elektroničkih i optičkih proizvoda 0,4%, proizvodnji duhanskih proizvoda 0,04% i proizvodnji ostalih prevoznih sredstava 0,08%.

Najveće povećanje broja zaposlenih u odnosu na prethodnu godinu zabilježeno je u djelatnostima informacija i komunikacija za 9,1%, hotelijerstvu i ugostiteljstvu 6,1% i stručnim i naučno tehničkim djelatnostima 5,8%, dok je najveći pad broja zaposlenih zabilježen u djelatnostima poslovanja nekretninama za 8,1%, vadenju ruda i kamena za 6,2% i u građevinarstvu za 2,6%.

Grafikon 7. Struktura zaposlenih osoba po područjima KD 2022 FBiH

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2022)
 Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Na grafikonu 9. dat je pregled zaposlenosti po kantonima FBiH gdje je u 2022. godini najviši broj zaposlenih lica registriran u Sarajevskom (156.488 ili 29,2%), Tuzlanskom (101.192 ili 18,9%) i Zeničko-dobojskom kantonu (82.740 ili 15,4%), dok je najmanji broj zaposlenih zabilježen u Posavskom kantonu sa svega 6.459 ili 1,2%, u odnosu na ukupan broj zaposlenih u FBiH.

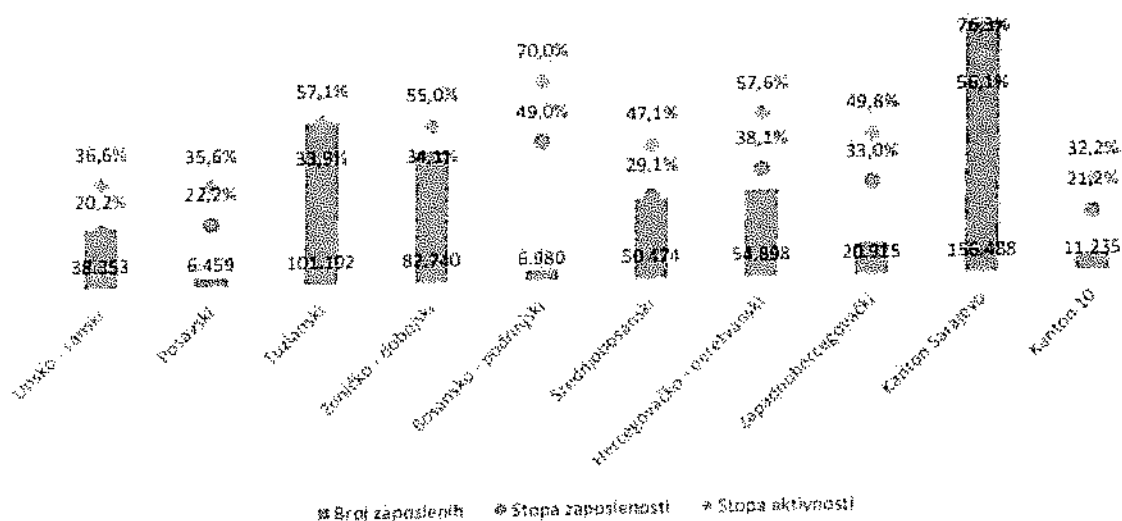
Povećanje broja zaposlenih u odnosu na prethodnu godinu zabilježeno je u svim kantonima, a najviše u Hercegovačko-neretvanskom kantonu za 4,2%, Posavskom i Kantonu Sarajevo za 2,6%, dok je najmanje povećanje zaposlenih zabilježeno u Zeničko-dobojskom kantonu za svega 0,7%.

Najviša registrovana stopa zaposlenosti u FBiH u 2022. godini, kao što je prikazano na grafikonu 9., zabilježena je u Sarajevskom kantonu u iznosu od 56,1%, Bosansko-podrinjskom 49,0% i Hercegovačno-neretvanskom 38,1%, dok je najniža stopa zaposlenosti zabilježena u Unsko-sanskom kantonu 20,2%.

Najviša registrovana stopa aktivnosti stanovništva po kantonima zabilježena je također u Sarajevskom kantonu u iznosu od 76,3%, Bosansko-podrinjskom 70,0% i Tuzlanskom kantonu u iznosu od 57,1%, dok je najniža stopa aktivnosti stanovništva zabilježena u Kantonu 10 32,2%

Stopa zaposlenosti i stopa aktivnosti stanovništva po kantonima FBiH u 2022. godini daje se u slijedećem pregledu:

Grafikon 9. Broj zaposlenih, stope registrovane zaposlenosti i aktivnosti stanovništva po kantonima FBiH 2022

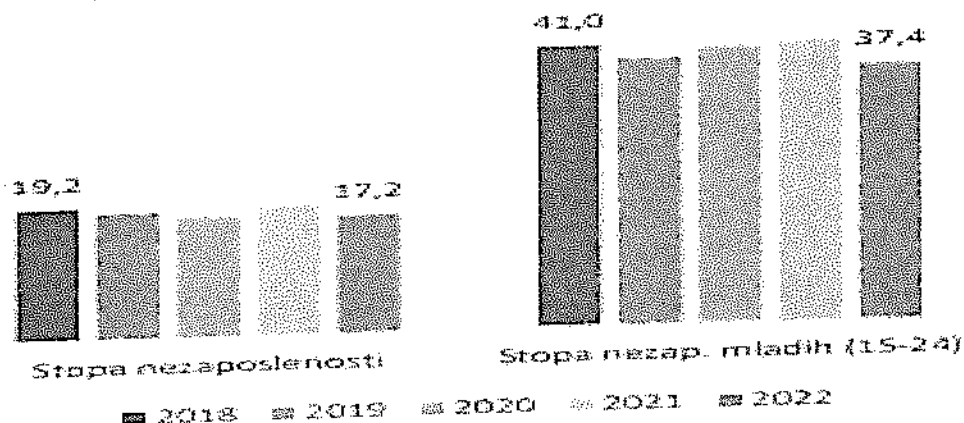
Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2022). obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja.

3. Nezaposlenost

Kada je u pitanju registrovana nezaposlenost u FBiH, u 2022. godini zabilježen je blagi pad broja nezaposlenih osoba. Prosječan broj nezaposlenih u FBiH u 2022. godini iznosio je 289.912, što je manje za 21.767 osoba ili 7,0% odnosu na prethodnu godinu. U posmatranom periodu 2018.- 2022. godine broj nezaposlenih osoba se prosječno godišnje smanjivao za 3,6%.

Prema Anketi o radnoj snazi 2022. godine, koja se od prošle godine provodi prema redizajniranoj metodologiji, stopa nezaposlenosti u FBiH u 2022. godini iznosi 17,2%, što je za 1,7 p.p. manje u odnosu na prethodnu godinu. Posmatrano prema spolu skoro dva puta više je aktivnih muškaraca u odnosu na broj aktivnih žena. Stopa nezaposlenosti mladih u FBiH u 2022. godini, prema istoj anketi, iznosi 37,4% (broj nezaposlenih mladih dobne skupine 15-24 manja je za 3,6 p.p. u odnosu na prethodnu godinu).

Grafikon 10. Stope nezaposlenosti po godinama FBiH - prema ARS 2022

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, ARS 2022).
 Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

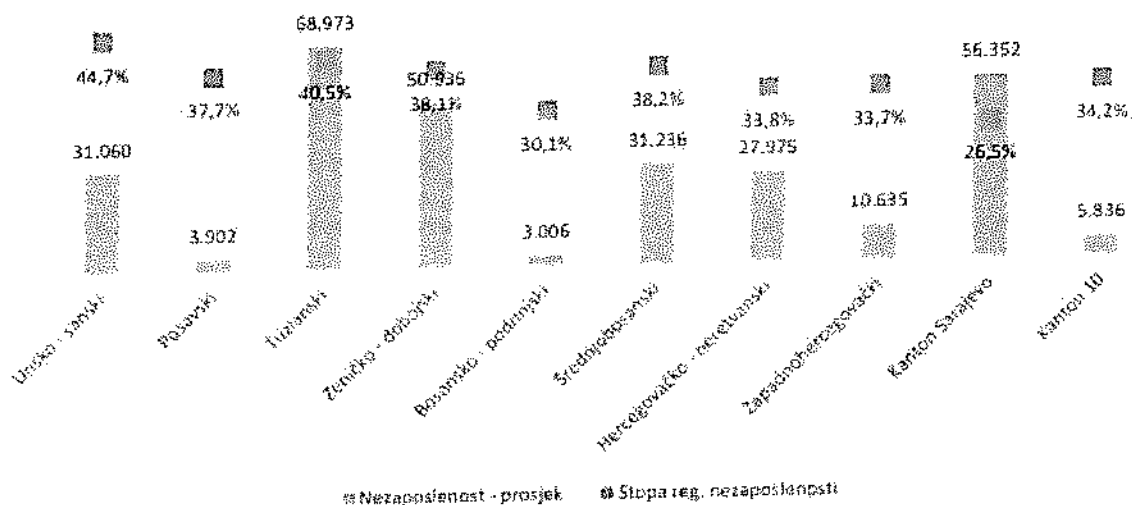
Posmatrano po kvalifikacijama, od prosječnog broja nezaposlenih registriranih lica u FBiH u 2022. godini, 199.751 (68,9%) su osobe sa određenim nivoom stručne spreme, a 90.162 (31,1%) su osobe bez stručne spreme. Među nezaposlenim licima u FBiH u 2022. godini najviše je KV (91.358 ili 31,5%) i NKV (85.553 ili 29,5%) osoba, a najmanje je nezaposlenih osoba sa NSS (344 ili 0,1%) i VKV stručnom spremom (754 ili 0,3%).

Smanjenje nezaposlenosti prema stručnom obrazovanju u FBiH u 2022. godini zabilježeno je najviše kod osoba sa VKV kvalifikacijama za 16,5%, VŠS za 10,7%, i PKV za 9,7%, dok je najmanje smanjenje nezaposlenih osoba zabilježeno kod osoba sa NKV kvalifikacijama za 5,1% u odnosu na prethodnu godinu.

Smanjenje broja nezaposlenih osoba registrirano je u svim kantonima FBiH u 2022. godini, a najveće smanjenje zabilježeno je u Unsko-sanskom kantonu za 9,2%, Bosansko-podrinjskom za 8,8% i Hercegovačko-neretvanskom kantonu za 8,0%, dok je najmanje smanjenje zabilježeno u Zapadnohercegovačkom kantonu za 3,6%, u odnosu na prethodnu godinu

Radnu snagu čine zaposlene i nezaposlene osobe

Grafikon 13. Prosječan broj nezaposlenih i stopa registrovane nezaposlenosti po kantonima FBiH 2022

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2022), obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Kada je u pitanju broj nezaposlenih mladih žena (15-24) po kantonima FBiH u 2022. godini najviši je u Tuzlanskom kantonu 3,0%, Zeničko-dobojskom 1,8% i Srednjobosanskom kantonu 1,5%, u odnosu na ukupan broj nezaposlenih žena u FBiH. Značajna neusklađenost koja još uvijek postoji između administrativnih i anketnih podataka o nezaposlenosti, ukazuje na potrebu za poboljšanjem statističkih podataka za tržište rada u zemlji.

4. Industrijska proizvodnja

Prema statističkim podacima u FBiH u 2022. godini, došlo je do blagog rasta ukupne industrijske proizvodnje za 1,2% u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 19. Izvorni indeksi industrijske proizvodnje po godinama FBiH

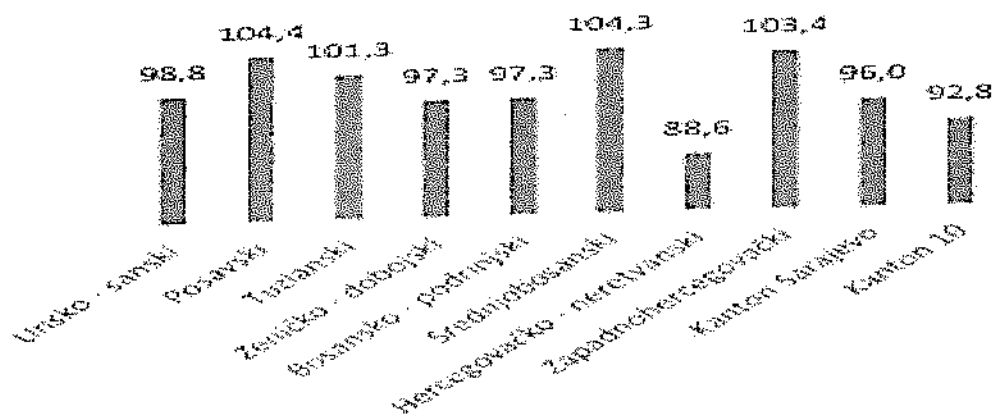

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2022)
Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Struktura industrijske proizvodnje se neznatno promijenila u odnosu na 2021. godinu tako da i dalje najveće učešće ima prerađivačka industrija (75,7%), proizvodnja električne energije (16,5%) i rudarstvo (7,8%).

Gledano po kantonima FBiH u 2022. godini najveći rast industrijske proizvodnje zabilježio je Posavski kanton (4,4%), Srednjobosanski (4,3%) i Zapadno-hercegovački (3,4%), dok je najveći pad zabilježio Hercegovačkoneretvanski kanton (11,4%), Kanton 10 (7,2%) i Kanton Sarajevo (4,0%).

Grafikon 21. Izvorni indeksi industrijske proizvodnje po kantonima FBiH 2022

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2022)
Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

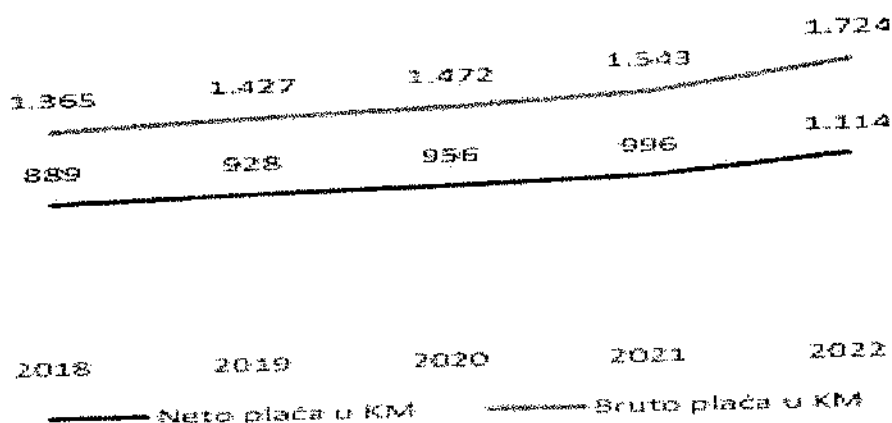
5. Neto plaće

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom radniku u 2022. godini u Federaciji BiH ostvarena je u iznosu od 1.114 KM, što je za 11,8% više u odnosu na prethodnu godinu.

Federalna vlada je donijela odluku da se najniža plaća za period od 1. januara do 31. decembra 2022. godine utvrđuje u neto iznosu od 543 KM. U posmatranom periodu 2018.-2022. godine neto plaća se prosječno godišnje povećavala za 5,8%.

Bruto plaća u FBiH u 2022. godini iznosila je 1.724 KM i viša je za 11,7% u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 14. Prosječna isplaćena neto i bruto plaća po godinama u FBiH

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2022)
 Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

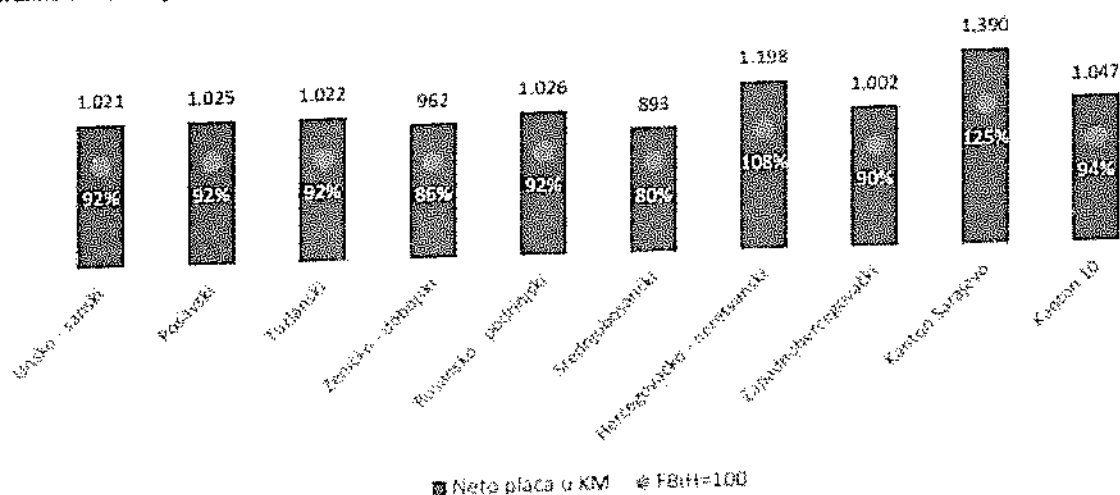
Najviša prosječna isplaćena neto plaća u FBiH u 2022. godini, kako je prikazano na grafikonu 15., zabilježena je proizvodnji i snabdijevanju električnom energijom i plinom u prosječnom iznosu od 1.830 KM, zatim u finansijskim djelatnostima 1.769 KM i u području informacija i komunikacija u prosječnom iznosu od 1.628 KM, dok je najniža plaća zabilježena u djelatnostima pružanja smještaja i pripreme hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo) u prosječnom iznosu od 671 KM.

Najveće prosječno povećanje neto plaće zabilježeno je u djelatnostima administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti za 32,9%, u hotelijerstvu i ugostiteljstvu za 22,0% i u poslovanju nekretninama za 20,9% %, dok je najmanje povećanje neto plaće zabilježeno u finansijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja za 3,5%, u odnosu na prethodnu godinu.

Kada su u pitanju kantoni FBiH, najviša prosječna neto plaća u 2022. godini ostvarena je u Kantonu Sarajevo u iznosu od 1.390 KM, Hercegovačno–neretvanskom kantonu 1.198 KM i Kantonu 10 1.047 KM, dok je najniža u prosječna plaća zabilježena u Srednjobosanskom kantonu u iznosu od 893 KM.

Povećanje prosječne mjesečne neto plaće u 2022. godini zabilježeno je u svim kantonima, a najviše u Bosansko-podrinjskom kantonu za 15,2%, Posavskom kantonu za 14,3% i u Tuzlanskom kantonu za 12,8%, dok je najmanje povećanje neto plaće zabilježeno u Unsko-sanskom kantonu za 9,4%, u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 16. Prosječne ostvarene neto plaće po kantonima FBiH 2022

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2022), obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

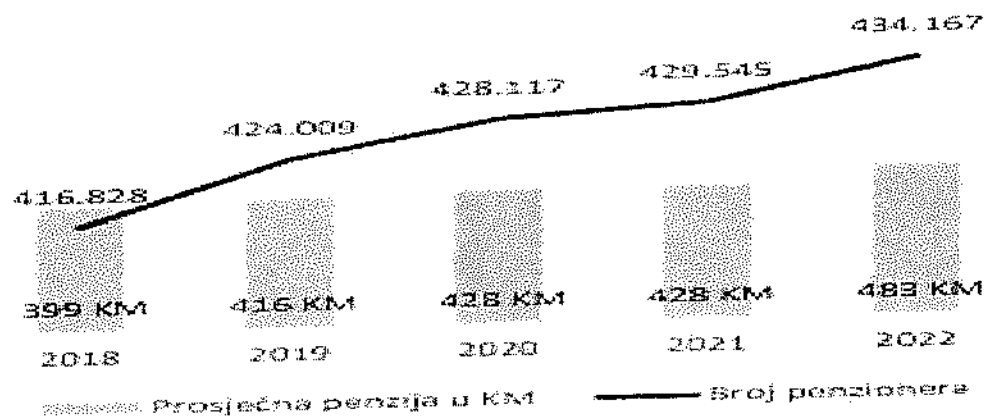
6. Penzije

Ukupan broj penzionera u FBiH na kraju decembra 2022. godine iznosio je 434.167, što je za 4.622 ili 1,1% više u odnosu na prethodnu godinu. U posmatranom periodu 2018.-2022. godine broj penzionera se prosječno godišnje povećavao za 1,7%. U izvještajnoj godini starija populacija (65+) čini oko 17,1% ukupnog stanovništva FBiH, dok penzioneri čine 20,1% ukupnog stanovništva u FBiH.

Prosječna isplaćena penzija u FBiH na kraju 2022. godine iznosila je 483 KM, što je za 12,9% više u odnosu na prethodnu godinu. Najniža isplaćena penzija iznosila je 445,6 KM, a zajamčena 531,9 KM. Najviša isplaćena penzija na kraju decembra 2022. godine iznosila je 2.174,5 KM. U posmatranom periodu 2018.-2022. godine penzija se prosječno godišnje povećavala za 4,9%.

Broj penzionera i iznos isplaćenih penzija po mjestu prebivališta koje se isplaćuju iz Fonda PIO daje se u grafičkom pregledu.

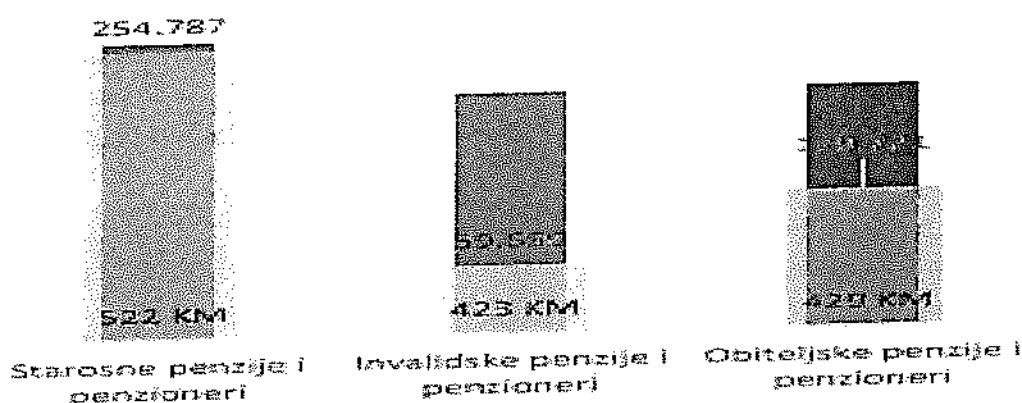
Grafikon 22. Prosječna isplaćena penzija i broj penzionera po godinama FBiH

Izvor: (PIO/MIO Mostar, 2022)
 Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

U izvještajnoj godini broj korisnika starosne penzije se povećao za 7.502 ili 3,0% više u odnosu na 2021. godinu, dok se broj korisnika invalidske smanjio za 2.411 ili 3,9%. Broj korisnika obiteljske penzije je nešto niži u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 23. Vrste penzionera i vrste penzija FBiH 2022

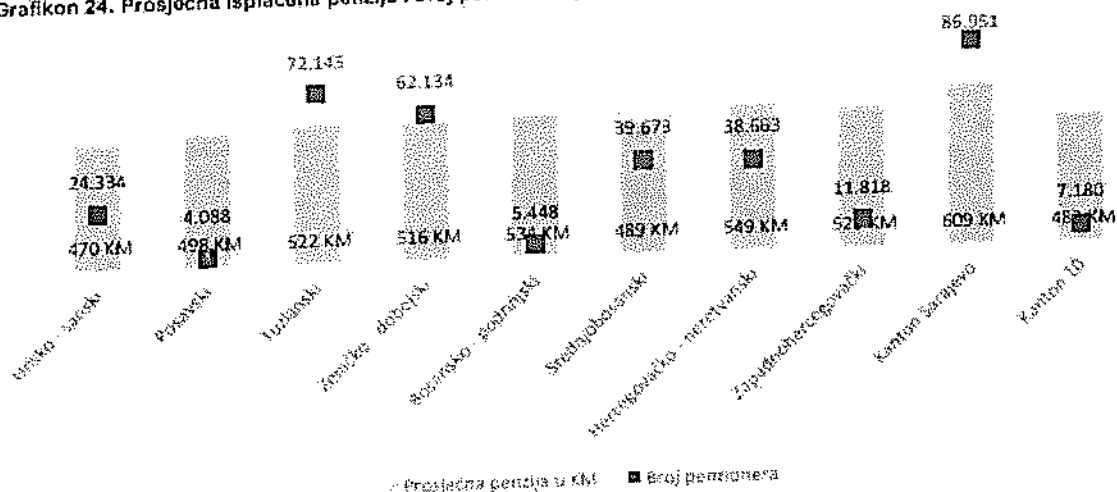

Izvor: (PIO/MIO Mostar, 2022)
 Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Gledano po kantonima FBiH na kraju 2022. godine, kao što je prikazano na grafikonu 24., najviši broj penzionera zabilježen je u Sarajevskom kantonu sa učešćem od 20,0%, Tuzlanskom sa 16,6% i Zeničko-dobojskom sa 14,3%, dok je najniži u Posavskom kantonu sa učešćem od 0,9%, u ukupnom broju penzionera u FBiH.

Broj penzionera se povećao u većini kantona FBiH osim u Zeničko-dobojskom, Kantonu Sarajevo i Tuzlanskom kantonu, gdje je zabilježeno smanjenje broja penzionera u odnosu na prethodnu godinu. Najviše povećanje broja penzionera zabilježeno je u Kantonu 10 za 2,7%, Posavskom za 2,6% i Unsko-sanskom za 1,7%, u odnosu na 2021. godinu.

Grafiikon 24. Prosječna isplaćena penzija i broj penzionera po kantonima FBiH 2022

Izvor: (PIO/MIO Mostar, 2022), obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

7. Registar poslovnih subjekata

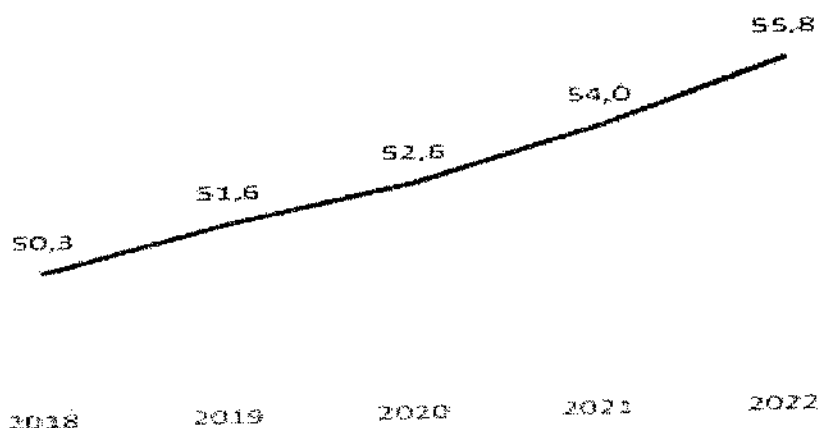
Registar poslovnih subjekata obuhvata pravna i fizička lica registrovana na teritoriji FBiH. Poslovni subjekti su pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost u skladu sa propisima, te tijela državne vlasti, tijela državne uprave i tijela lokalne samouprave i uprave.

Ukupan broj poslovnih subjekata u FBiH na kraju 2022. godine iznosio je 120.307, što je više za 2.293 ili 2,7% u odnosu na prethodnu godinu. Na kraju 2022. godine broj poslovnih subjekata na 1000 stanovnika u FBiH iznosio je 55,8.

Broj pravnih osoba u FBiH na kraju 2022. godine, kako je prikazano na grafikonu 26., iznosio je 65.658, što je više za 1.792 ili 2,6% u odnosu na prethodnu godinu. U izvještajnoj godini najviše registrovanih pravnih lica po djelatnostima bilo je u trgovini na veliko i malo 22,7%, u ostalim uslužnim djelatnostima 20,3% i u prerađivačkoj industriji 10,3%, a najmanje u vađenju ruda i kamena 0,4%.

Broj fizičkih osoba – obrtnika na kraju 2022. godine, kako je prikazano na grafikonu 26., iznosio je 54.649 što je više za 501 ili 2,7% u odnosu na prethodnu godinu. U izvještajnoj godini najviše registrovanih fizičkih lica po djelatnostima bilo je u trgovini na veliko i malo 21,6%, djelatnosti pružanja smještaja (hotelijerstvo i ugostiteljstvo) 18,0% i u prerađivačkoj industriji 13,2%.

Grafikon 25. Broj registrovanih poslovnih subjekata na 1000 stanovnika po godinama FBiH

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2022)
Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Povećanje ukupnog broja poslovnih subjekata zabilježeno je u skoro svim kantonima FBiH u 2022. godini, a najveće povećanje zabilježeno je u Kantonu Sarajevo i Kantonu 10 za 3,7%, Zapadnohercegovačkom kantonu za 3,6% i Zeničko-dobojskom kantonu za 3,3%, dok je jedino smanjenje zabilježeno u Bosansko-podrinjskom za 0,4%, u odnosu na prethodnu godinu.

Gledano po kantonima FBiH, najveći broj pravnih lica na kraju 2022. godine, kako je prikazano na grafikonu 27., registrovan je u Kantonu Sarajevo sa učešćem od 33,2%, Tuzlanskom kantonu 15,5% i Hercegovačko-neretvanskom 12,0%, dok je najmanje učešće u Bosanskopodrinjskom kantonu sa 0,9%, u odnosu na ukupan broj pravnih osoba u FBiH.

Najveći broj fizičkih osoba – obrtnika na kraju 2022. godine registrovan je u Kantonu Sarajevo sa učešćem od 24,3%, Tuzlanskom kantonu 20,6% i Zeničko-dobojskom kantonu 15,6%, dok je najmanje učešće registrovano u Bosansko-podrinjskom kantonu sa 0,9%, u odnosu na kupan broj fizičkih osoba u FBiH.

8. Indeks potrošačkih cijena – CPI

Od 2006. godine u BiH se izračunava i prati indeks potrošačkih cijena (CPI) što, u skladu sa međunarodnim standardima, predstavlja opće priznatu mjeru inflacije. Stoga je prestalo praćenje cijena na malo i troškova života. Pored toga, indeks potrošačkih cijena koristi se za usklađivanje plaća i zarada u skladu sa kolektivnim ugovorima, te penzija i socijalnih davanja. Također, ovaj indeks se koristi i za očuvanje vrijednosti kod ugovora s indeksnim klauzulama, omogućava upoređivanje stope inflacije s drugim zemljama, upoređivanje kretanja cijena unutar zemlje između pojedinih regiona, te služi kao osnov za deflacioniranje pojedinih makroekonomskih agregata u statistici nacionalnih računa.

Indeks potrošačkih cijena u FBiH izračunava se na osnovu reprezentativne liste proizvoda koju čini 619 proizvoda. Svakog mjeseca prikuplja se oko 10.000 cijena na unaprijed definiranom uzorku prodajnih mjesta i geografskih lokacija. Indeks potrošačkih cijena odražava kretanje cijena roba i usluga koje kupuju potrošači. On poredi cijenu nepromijenjene korpe dobara i usluga u tekućoj godini sa cijenama dobara u baznoj godini.

Godišnji indeks potrošačkih cijena (CPI) u FBiH u 2022. godini iznosio je 114,9, što znači da su cijene u prosjeku porasle za 14,9% u odnosu na godišnji prosjek prethodne godine. Ako posmatramo decembar 2022. godine u odnosu na decembar prethodne godine cijene su porasle za 15,7%, što predstavlja godišnju inflaciju.

Analizom potrošačkih cijena u FBiH u 2022. godini može se zaključiti da je najveći rast cijena registrovan u djelatnosti prevoza (24,8%), hrani i bezalkoholnim pićima (21,6%) i djelatnostima stanovanja, vode, električne energije (19,0%), dok je smanjenje cijena zabilježeno u odjeljku odjeće i obuće za 6,6% i komunikacija za 0,1%, u odnosu na prethodnu godinu.

Indeks potrošačkih cijena u 2022. godini zadržao je istu strukturu kao i 2021. godine, dok su na kretanje ukupnih cijena najviše uticale promjene cijena hrane i bezalkoholna pića (sa udjelom od 34,3%), stanovanja, vode, gasa i drugih energenata (sa udjelom od 15,5%) i prijevoza (sa udjelom od 13,3%).

9. Izvoz

Vanjskotrgovinska razmjena posmatrana po kantonima FBiH u 2022. godini pokazuje da je najveće učešće u izvozu FBiH imao Tuzlanski kanton sa 22,6%, Zeničko-dobojski sa 19,0% i Kanton Sarajevo sa 16,4%, dok je najmanje učešće imao Kanton 10 sa 1,0%.

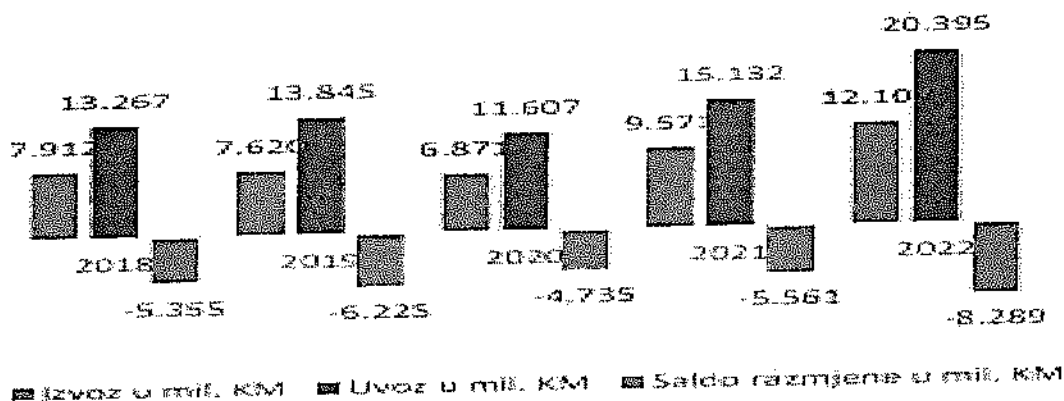
Povećanje izvoza zabilježeno je u skoro svim kantonima FBiH u 2022. godini, a najviše u Hercegovačko-neretvanskom kantonu za 48,8%, Zapadno-hercegovačkom za 40,9% i Unskosanskom za 35,4%, dok je jedino smanjenje izvoza zabilježeno u Kantonu 10 za 7,1%, u odnosu na prethodnu godinu.

10. Uvoz

U FBiH je u 2022. godini ostvaren uvoz u ukupnom iznosu od 20.395 mil. KM, što je za 34,8% više u odnosu na prethodnu godinu. U posmatranom periodu 2018.-2022. godine uvoz se prosječno godišnje povećavao za 11,4%.

Povećanje uvoza zabilježeno je u svim kantonima FBiH, najviše u Posavskom za 92,3%, Hercegovačko-neretvanskom kantonu za 46,1% i Zeničko-dobojskom kantonu za 37,9%, dok je najmanje povećanje uvoza zabilježeno u Kantonu 10 za 13,5%, u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 26. Izvoz, uvoz i trgovinski bilans roba u mil. KM po godinama FBiH

Izvor: (Uprava za indirektno oporezivanje, 2022)
 Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

11. Trgovinski bilans i pokrivenost uvoza izvozom

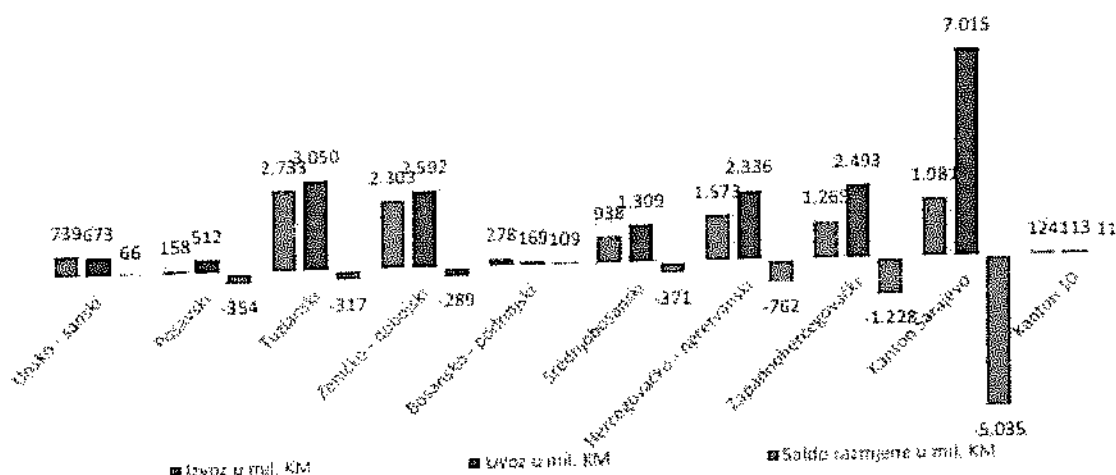
Pokrivenost uvoza izvozom u FBiH u 2022. godini iznosila je 59,4% i manja je za 4,4 p.p. u odnosu na prethodnu godinu. Učešće izvoza FBiH u ukupnom izvozu BiH u 2022. godini iznosi 67,4%, što je više za 0,3 p.p, dok je učešće u ukupnom uvozu 71,2% što je više za 1,2 p.p u odnosu na prethodnu godinu.

Trgovinski deficit FBiH u 2022. godini ostvaren je u iznosu od 8.289 mil. KM i bilježi povećanje za 49,1% u odnosu na vanjskotrgovinski deficit prethodne godine.

Deficit je zabilježen u većini kantona FBiH u 2022. godini, osim u Bosansko-podrinjskom, Unskosanskom i Kantonu 10 koji bilježe suficit nekoliko godina za redom. Ove godine Zeničkodobojski kanton bilježi najveće povećanje trgovinskog deficita, s obzirom da je prošle godine bilježio suficit u iznosu od 123 mil. KM. Povećanje deficita zabilježeno je u svim ostalim kantonima, a najviše u Posavskom kantonu za 167,7%, Kantonu Sarajevo za 45,5% i Hercegovačko-neretvanskom kantonu za 40,9%, u odnosu na prethodnu godinu.

Učešće trgovinskog deficita u BDP-u FBiH u 2022. godini iznosio je 27,9%, što predstavlja povećanje za 5,9 p.p u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 30. Izvoz, uvoz i trgovinski bilans roba u mil. KM po godinama FBiH

Izvor: (Uprava za indirektno oporezivanje, 2022), obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

12. Porezi na dohotke fizičkih lica

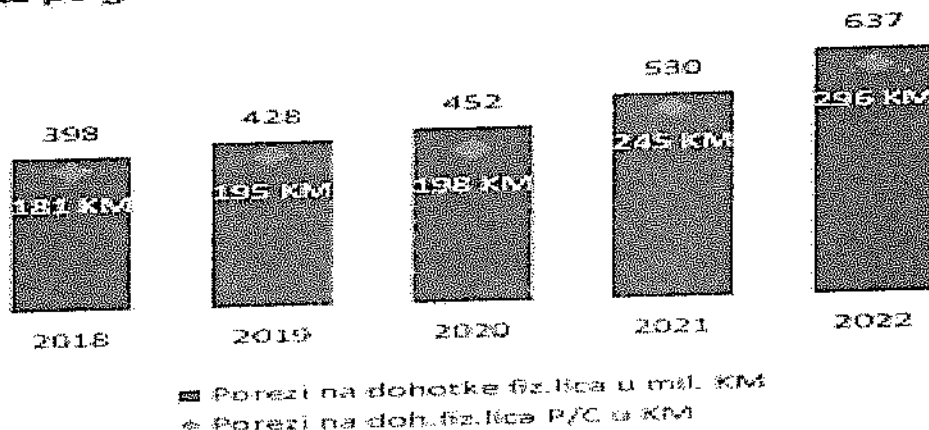
Porezi na dohotke fizičkih lica po stanovniku se računaju kao odnos ukupnog iznosa naplaćenih poreza koji su tokom jedne fiskalne godine platili poreski obveznici, fizička lica, rezidenti sa prebivalištem ili uobičajenim boravištem na području kantona za koje se vrši izračunavanje, nerezidenti (lica sa prebivalištem u Republici Srpskoj, Brčko Distriktu i strani državljani) koji rade kod poslodavca na teritoriji FBiH i broja stanovnika koji žive na području kantona. Ovaj pokazatelj je jedan od indikatora koji se koristi za izračun indeksa razvijenosti i predstavlja aproksimaciju ukupnog prosječnog ostvarenog dohotka po svim osnovama fizičkih lica koja žive u nekom kantonu.

Za izračun prihoda od poreza koriste se podaci Porezne uprave FBiH iz obrazaca:

- porez na dohodak od nesamostalnih djelatnosti (GIP-1022),
- porez na dohodak od samostalne djelatnosti (SPR-1053),
- porez po odbitku od slobodnih i drugih samostalnih djelatnosti (AUG-1031, ASD-1032, AMS-1035, APR-1036),
- porez na prihod od imovine i imovinskih prava (PIP-1034),
- porez od iznajmljivanja imovine (PRIM-1054),
- porez na dohodak od ulaganja kapitala, dobitke nagradnih igara i igara na sreću, i porez po odbitku nerezidenta na prihode od povremenog obavljanja samostalne djelatnosti (PDN-1033).

Prema podacima Porezne uprave FBiH, u 2022. godini u Federaciji BiH, ukupni porezi na dohotke fizičkih lica iznosili su 637.387.444 KM, što je u više za 20,2% u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 32. Porezi na dohotke fizičkih lica i porezi per capita po godinama u FBiH

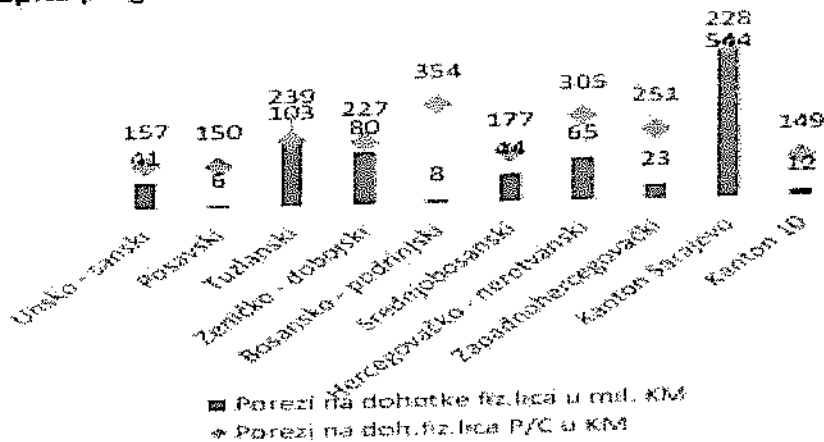
Izvor: (Porezna prava Federacije BiH, 2022)
 Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Najviše uplaćenih poreza je po osnovu dohotka od nesamostalne djelatnosti u iznosu od 434,5 mil. KM, zatim po osnovu dohotka od iznajmljivanja imovine 96,5 mil. KM, te od dohotka od samostalne djelatnosti 44,0 mil. KM.

Gledano po kantonima najviši porezi na dohotke fizičkih lica u 2022. godini ostvareni su u Kantonu Sarajevo u iznosu od 228,3 mil. KM, Tuzlanskom u iznosu od 103,2 mil. KM i Zeničko-dobojskom u iznosu od 80,0 mil. KM, dok su najniži porezi na dohotke fizičkih lica ostvareni Posavskom kantonu u iznosu od 5,9 mil. KM.

Porezi na dohotke fizičkih lica po glavi stanovnika u FBiH u 2022. godini iznosili su 296 KM i viši su za 20,6% u odnosu na prethodnu godinu. Najviši porezi na dohotke fizičkih lica/PC u 2022. godini ostvareni su u Kantonu Sarajevo u iznosu od 544 KM, Bosansko-podrinjskom 354 KM i Hercegovačko-neretvanskom u iznosu od 305 KM, a najniži u Kantonu 10 u iznosu od 157 KM po glavi stanovnika.

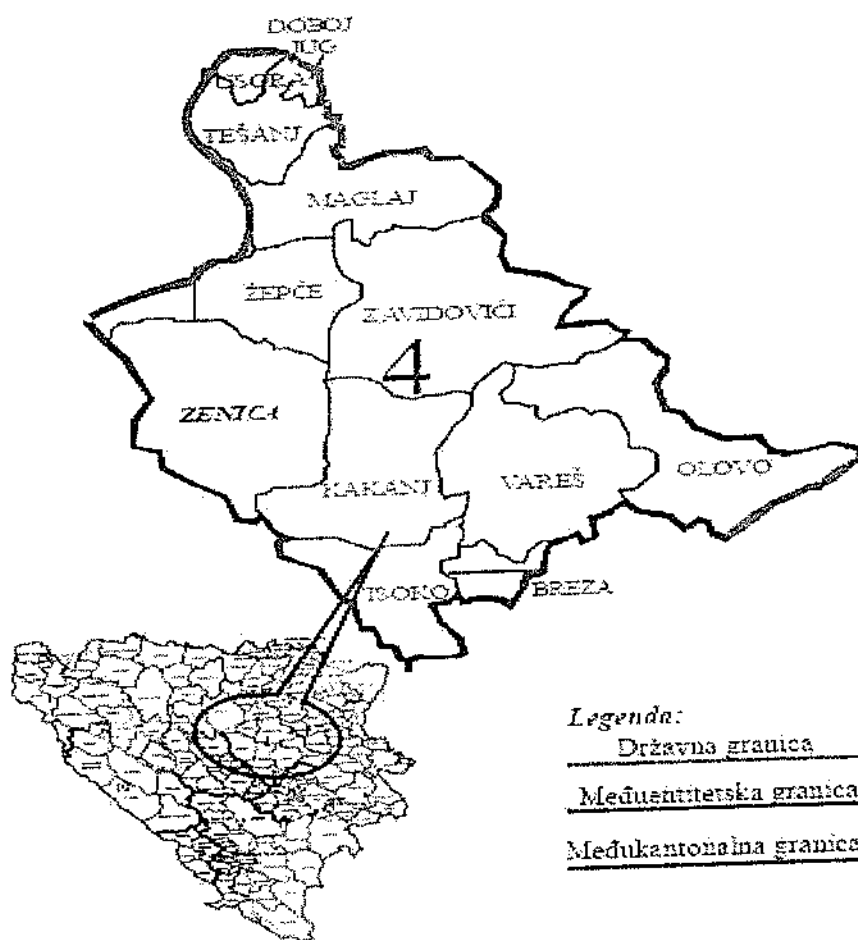
Grafikon 31. Porezi na dohotke fizičkih lica i porezi per capita po godinama u FBiH

Izvor: (Porezna prava Federacije BiH, 2022)
 Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

ZENIČKO - DOBOJSKI KANTON 2022. godina

Osnovni podaci	
Površina u km ²	3.344
Općine	12
Naseljena mjesta	619
Stanovništvo	352.114
Prirodni priraštaj	-600
Gustina naseljenosti	105,3
Prosječna neto plaća u KM	962
Porezi na dohotke fiz. l. u mil. KM	80
Porezi na dohotke fiz. l. P/C u KM	227
Izvoz u mil. KM	2.302
Uvoz u mil. KM	2.592

MAKROEKONOMSKI POKAZATELJI U ZENIČKO - DOBOJSKOM KANTONU U 2022. GODINI

Stopa zaposlenosti u ZDK u 2022. godini iznosila je 34,1%, što je za 0,6 p.p više u odnosu na prethodnu godinu, ali ispod stope registrovane zaposlenosti FBiH za posmatranu godinu koja je iznosila 36,0%.

Stopa nezaposlenosti u ZDK u 2022. godini, prema zvanično registrovanom broju nezaposlenih u odnosu na radnu snagu, iznosila je 38,1%, što je manje za 1,8 p.p u odnosu na prethodnu godinu, ali značajno iznad stope registrovane nezaposlenosti FBiH za posmatranu godinu koja je iznosila 35,1%.

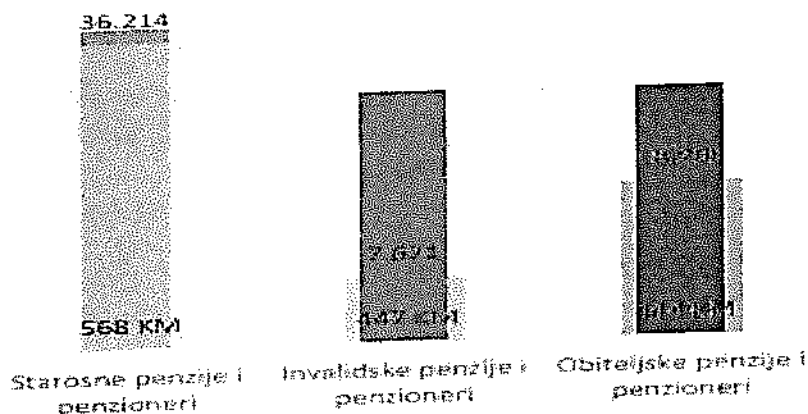
U ZDK u 2022. godini ostvaren je pad fizičkog obima industrijske proizvodnje za 2,7%. Prema glavnim industrijskim grupacijama, područjima i oblastima najveći pad zabilježila je energija, a prema područjima i oblastima KD-a najveće učešće u padu fizičkog obima industrijske proizvodnje ovog kantona imalo je područje vadenja ruda i kamena.

Prosječna isplaćena neto plaća u ZDK u 2022. godini iznosila je 962 KM, što je više za 12,1% u odnosu na prethodnu godinu i iznosi 86,4% prosjeka FBiH. U posmatranom periodu 2018.- 2022. godine neto plaća se prosječno godišnje povećavala za 6,0%.

Broj penzionera u ZDK na kraju decembra 2022. godine iznosio je 62.134 ili 14,3% ukupnog broja penzionera u FBiH. Broj penzionera u ZDK se smanjio za 265 ili 0,4% u odnosu na prethodnu godinu. Broj penzionera u ZDK na kraju izvještajne godine čini 17,6% ukupnog stanovništva kantona. U posmatranom periodu 2018.-2022. godine broj penzionera se prosječno godišnje smanjivao za 0,3%.

Prosječna isplaćena penzija u ZDK na kraju 2022. godine iznosila je 516 KM što je više za 14,1% u odnosu na prethodnu godinu. Prosječna penzija ZDK čini 106,9% prosjeka FBiH. U posmatranom periodu 2018.-2022. godine isplaćena penzija se prosječno godišnje povećavala za 5,6%.

Grafikon 89. Vrste penzionera i vrsta penzija ZDK 2022

Izvor: (PIO/MIO Mostar, 2022)
 Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Ukupan broj poslovnih subjekata u ZDK na kraju 2022. godine iznosio je 15.466 ili 12,9% ukupnog broja poslovnih subjekata u FBiH. Broj poslovnih subjekata u ZDK veći je za 490 ili 3,3% u odnosu na 2021. godinu. Kako je prikazano grafikonu 90., na kraju 2022. godine broj poslovnih subjekata na 1000 stanovnika iznosio je 43,9.

Broj pravnih osoba u ZDK na kraju 2022. godine iznosio je 6.960 i u odnosu na prethodnu godinu veći je za 152 ili 2,2%. Broj pravnih lica ZDK učestvuje u ukupnom broju registrovanih pravnih lica u FBiH sa 10,6%. U izvještajnoj godini najviše registrovanih pravnih lica gledano po djelatnostima bilo je u trgovini na veliko 21,4%, u ostalim uslužnim djelatnostima 17,7% i u prerađivačkoj industriji 14,9%.

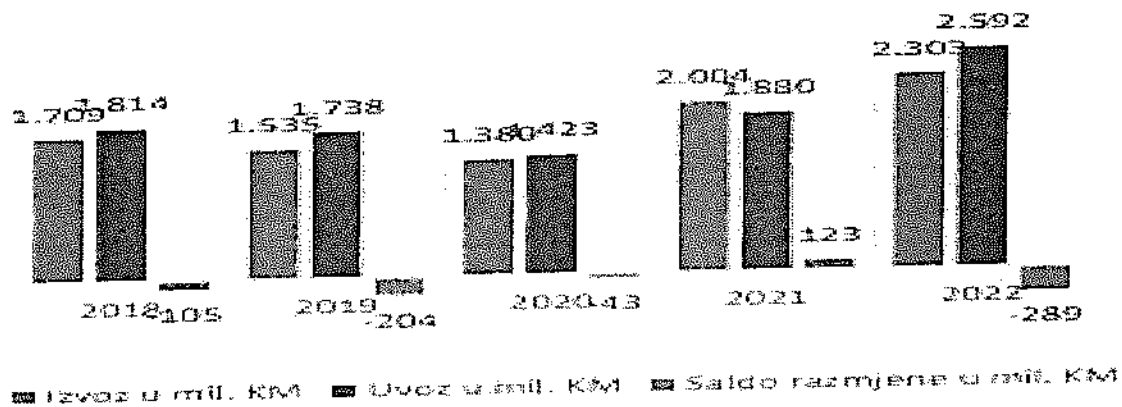
Broj fizičkih osoba – obrtnika u ZDK na kraju 2022. godine iznosio je 8.506 i u odnosu na prethodnu godinu veći je za 338 ili 4,1%. Broj registrovanih fizičkih lica - obrtnika ZDK učestvuje u ukupnom broju registrovanih fizičkih lica – obrtnika u FBiH sa 15,6%. U posmatranoj godini najviše registrovanih fizičkih lica gledano po djelatnostima bilo je u djelatnostima pružanja smještaja (hotelijerstvo i ugostiteljstvo) 13,3%, trgovini na veliko i malo 23,0% i poljoprivredi, šumarstvu i ribolovu 12,9%.

Izvoz ostvaren u ZDK u 2022. godini iznosio je 2.302 mil. KM ili 19,0% ukupnog izvoza FBiH. Izvoz ostvaren u izvještajnoj godini je za 14,9% veći u odnosu na 2021. godinu.

Uvoz ostvaren u ZDK u 2022. godini iznosio je 2.592 mil. KM ili 12,7% ukupnog uvoza FBiH. Uvoz ostvaren u izvještajnoj godini je za 37,9% veći u odnosu na 2021. godinu.

Trgovinski bilans u ZDK u 2022. godini zabilježio je deficit u iznosu od 289 mil. KM i bilježi povećanje od 412 miliona u odnosu na prethodnu godinu. Procenat pokrivenosti uvoza izvozom iznosio je 88,8% i veći je za 17,7 p.p. u odnosu na 2021. godinu.

Grafikon 92. Izvoz, uvoz i trgovinski bilans roba u mil. KM po godinama ZDK

Izvor: (Uprava za indirektno oporezivanje 2022)
 Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Tabela 6. Osnovni indikatori razvoja Federacije BiH | ZDK 2021-2022

Indikator	Federacija BiH		Zoničko-dobojski kanton		Učešće kantona u FBiH	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Stanovništvo (proc.sred.god)	2.168.602	2.156.846	354.285	352.114	0,2	0,2
Indeks starenja stanovništva	122	127	109	113	-	-
Stopa prirodnog priraštaja u ‰	-5,6	-3,1	-5,1	-2,0	-	-
Stopa ukupnog fertiliteta u ‰	32,3	33,0	38,2	37,8	-	-
Stopa registrovane zaposlenosti u ‰	35,0	36	33,0	33,5	-	-
Stopa registrovane aktivnosti u ‰	55,8	55,5	55,7	55,0	-	-
Radno sposobno stanovništvo (15-64)	1.499.495	1.486.833	245.423	242.860	0,2	0,2
Prosječan broj zaposlenih osoba	525.397	535.665	82.178	82.740	0,2	0,2
Prosječan broj nezaposlenih osoba	311.679	289.912	54.543	50.936	0,2	0,2
Prosječan broj nezaposlenih mladih	41.055	33.736	7.063	5.680	0,2	0,2
Stopa registrovane nezaposlenosti u ‰	37,2	35,1	39,9	38,1	-	-
Prosječna neto plaća u KM	996	1.114	858	982	0,9	0,9
Indeks industrijske proizvodnje	109,8	101,2	102,0	97,3	-	-
Broj penzionera	429.545	434.167	62.399	62.134	0,1	0,1
Prosječna penzija u KM	428	483	453	516	1,1	1,1
Broj poslovnih subjekata	117.160	120.307	14.976	15.466	0,1	0,1
Izvoz robe - u 000 KM	9.571.099	12.108.706	2.003.527	2.302.754	0,2	0,2
Uvoz robe - u 000 KM	15.131.784	20.395.216	1.880.078	2.592.033	0,1	0,1
Trgovinski bilans u 000 KM (deficit)	-5.560.685	-8.288.510	123.449	-289.279	0,0	0,0
Pokrivenost uvoza izvozom u ‰	63,3	59,4	106,6	88,8	-	-
Porezi na dohotke fizičkih lica u mil. KM	530	637	65	80	0,1	0,1
Porezi na dohotke P/C	245	296	185	227	0,8	0,8

OPĆINA MAGLAJ

Općina Maglaj ima površinu od cca 252 km², gdje je u 40 naseljenih mjesta trenutno aktivnog prisutnog stanovništva 22.220, što je za 21.168 stanovnika manje u odnosu na popis iz 1991. godine kada je u općini Maglaj živjelo 43.388 stanovnika.

Od ukupnog broja stanovnika prosječno je zaposleno u 2022. godini 4.245 od 15.481 radno sposobna stanovnika što je 27,4 % u odnosu na radno sposobno stanovništvo.

Prosječna isplaćena neto plaća u Općini Maglaj u 2022. godini je bila 891,00 KM što je 80% prosječne isplaćene neto plaće u Federaciji BiH.

Kada je u pitanju vanjskotrgovinska razmjena za područje općine Maglaj u 2022. godini je iznosila izvoz 279.465.568 KM što je za 68.503.545 KM više u odnosu na raniju 2021. godinu, procentualno učešće u izvozu Federacije BiH 2,31 %, uvoz za područje općine Maglaj u 2022. godini je iznosio 148.992.235 KM dok je u 2021. godini iznosio 65.091.807 KM, procentualno učešće u uvozu za područje Federacije BiH 0,73 %, procentualna pokrivenost uvoza izvozom je 187,57 % dok je u 2021. godini iznosila 324,10 %, i saldo

robne razmjene u 2022. godini je iznosio 130.473.333 KM dok je u 2021. godini iznosio 145.870.215 KM.

Kada je u pitanju vanjskotrgovinska razmjena po stanovniku, izvoz plus uvoz za područje općine Maglaj u 2022. godini je iznosio 428.457.802 KM dok je u 2021. godini iznosio 276.053.830 KM, izvoz po stanovniku općine Maglaj je iznosio 12.577 KM, dok je uvoz po stanovniku iznosio 6.705 KM, odnosno izvoz plus uvoz po stanovniku je iznosio 19.283 KM.

STRATEŠKI CILJEVI EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE OPĆINE MAGLAJ

CILJEVI I PRIORITETI OPĆINE MAGLAJ U RAZDOBLJU 2025.-2027. GODINA

Strategijom razvoja općine Maglaj 2021.-2027. godina je planirano da se kroz sistemski pristup razvojnom planiranju, u kontinuitetu osigura ravnomjeran i održiv razvoj naše lokalne zajednice, kroz nastavak i intenziviranje izgradnje i modernizacije infrastrukture, unapređenja u oblasti ekonomije, obrazovanja, zdravstva, kulture, sporta i dr., sa posebnim fokusom na zaštitu i unapređenje životne sredine, energijske efikasnosti, prostornog planiranja, zaštite ljudi i imovine.

Priprema i provedba projekata jedna je od najznačajnijih aktivnosti Općine Maglaj i predstavlja važan instrument poticanja lokalnog razvoja. Želja nam je, s obzirom na ograničeni općinski budžet, da maksimalno koristimo sve raspoložive resurse kako bi osigurali što je moguće više sredstava iz eksternih izvora posebno u području razvoja poduzetništva i investicijske klime, razvoja ruralnih područja, te razvoja ljudskih resursa i povećanje zapošljavanja.

Važno je nastaviti aktivnosti na nivou općine na privlačenju investitora koji će uvoditi nove tehnologije, jačati ljudske kapacitete i kreirati nova radna mjesta, kao i udruživanje poljoprivrednih proizvođača sa osnovnom svrhom proizvodnje i plasmana konkurentnih proizvoda za domaće i ino tržište.

Kako bi se ostvarili navedeni ciljevi, nužno je osigurati izvore finansiranja za provedbu istih, te je u tu svrhu izražena veza između strateških ciljeva i budžetskih programa. Naime, strateškim planom definišu se pravci djelovanja Općinskog načelnika putem općinskih službi, dok se budžetom definišu programi, aktivnosti i projekti, te osiguravaju sredstva potrebna za provedbu.

Vizija razvoja i strateški ciljevi općine Maglaj definisani su u skladu sa dinamikom i ciklusom razvojnog planiranja Evropske unije i EU terminologijom. Operativni dio razvoja općine obuhvata prioritete i mjere kao konkretne odgovore na uočene izazove budućeg razvoja općine Maglaj i predstavlja nastavak i obezbjeđuje kontinuitet strateškog planiranja iz prethodnog perioda - prethodnih strategija (Strategija razvoja općine Maglaj 2012. -2020. godina i dr.) i u skladu je sa strategijama i politikama viših nivoa vlasti, ali i sa drugim sektorskim strategijama u Bosni i Hercegovini.

Promjene poreznih stopa se najčešće donose na nivou Federacije BiH, kako za kantone, tako i općine. S tim u vezi, općine kao najniži nivo vlasti u Federaciji BiH, veoma malo mogu da izravno koriste instrumente i mjere fiskalne politike u poboljšanju ukupnog fiskalnog stanja općine. Općina kao osnovna jedinica lokalne samouprave, gdje se u biti odvija život, opterećena je nepovoljno definisanim sistemima finansiranja, odnosno načinom raspodjele javnih prihoda između nivoa vlasti, tako da jako malo imaju prostora za javne investicije. Potrebno je fiskalnu politiku Općine Maglaj, kao i svih općina u Federaciji BiH pogledati u okviru realnog i mogućeg, odnosno u okviru izravnog i neizravnog utjecaja viših nivoa vlasti.

Trogodišnjim planom rada Općine Maglaj za period 2025.-2027. godine osigurava se kontinuitet provedbe ranije uspostavljenih strateških ciljeva Strategijom za razdoblje 2021.-2027. godina.

Strategija programa - Trogodišnji plan rada Općine Maglaj za definisano razdoblje 2025.-2027. godina obuhvata planove svih resora: od ekonomskog razvoja, zdravstva, sistema socijalnih pomoći, boračko invalidske zaštite, prometa i prometne infrastrukture, nauke kulture, sporta, obrazovanja, civilne zaštite, zaštite prirode, okoliša i ostalih. Objedinjujući ih na jednom mjestu, Strategija je pridonijela boljoj koordinaciji u procesu odlučivanja o ključnim pitanjima ne samo pojedinačnih nadležnosti, već na nivou organa uprave, odnosno Općinskog načelnika.

Strategija je obuhvatila i operativne programe koji se finansiraju iz sredstava pretprijetnih programa Evropske unije, ali i ukazala na početak korištenja drugih fondova. Strategijom se želi naglasiti da su sredstva dobivena iz fondova Evropske unije i programi koji se iz istih finansiraju sastavni dio općinskog budžeta/proračuna. U narednom razdoblju ta će sredstva imati sve značajniji udio u finansiranju javnih potreba zbog čega ih trebamo posmatrati komplementarno s onim dijelom koji se finansira iz izvornih budžetskih/proračunskih prihoda.

Ciljeve Strategije nemoguće je provesti bez egzaktnih izvora finansiranja zbog čega je važno povezati strateško i programsko planiranje. Strateški planovi službi za upravu i drugih općinskih organa za razdoblje 2025.-2027. godina, odnosno općinska Strategija, u cijelosti će biti povezani s budžetom/proračunom za isto razdoblje.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike putem limita koji se dodjeljuju općinskim službama i drugim korisnicima budžeta/proračuna predstavljaju sponu između strateških prioriteta i budžeta/proračuna, te predstavljaju prvi korak u osiguranju alokacije budžetskih/proračunskih sredstava na one ciljeve kojima će se postići najveći učinak u prioritetnim područjima.

U skladu sa prethodno navedenim činjenicama Općina Maglaj je usvojila Plan kapitalnih investicija 2024. -2026.godina, gdje je definisana lista kapitalnih projekata raspoređenih u pet kategorija i to:

- saobraćajna infrastruktura - 45 projekata,
- vodovod i kanalizacija - 12 projekata,
- javna rasvjeta -14 projekata,
- projekti društvenog značaja - 23 projekat,
- projektna dokumentacija -11 projekata.

U svakoj od navedenih kategorija utvrđeni su prioritetni projekti koji će biti finansirani dijelom iz izvornih prihoda budžeta Općine Maglaj, dijelom sredstvima MZ i iz ostalih izvora finansiranja.

Lista prijedloga projekata sačinjena je na osnovu prikupljenih inicijativa predlagača projekata – mjesnih zajednica, a u skladu sa Strategijom razvoja općine Maglaj 2021. -2027. godine, odnosno Smjernicama za trogodišnje planiranje rada 2024. -2026. godina, Budžetom Općine Maglajza 2024. godinu, te Planom kapitalnih investicija 2024. -2026. godina. Važno je napomenuti da je cjelokupan proces izrade opterećen svim neizvjesnostima i postojećim uticajima globalnih kretanja i isto će predstavljati najuticajniji faktor uspješne realizacije planiranih projekata.

Bitno je takođe napomenuti da će se projekti za koje je predviđeno sufinansiranje mjesnih zajednica, građana, viših nivoa vlasti i drugih donatora realizovati isključivo prema efikasnosti i efektivnosti obezbjeđenja sredstava od strane istih, a što će i opredjeliti dinamiku, prioritete kao i realizovani iznos planiranih projekata ili u slučaju neobezbjeđenja istoga, onemogućiti realizaciju.

Plan kapitalnih ulaganja je razvojnog karaktera i pretpostavlja fleksibilnost istog, te će se u narednim godinama vršiti ažuriranje i korekcija planova, prijedlozima novih projekata i njihovo prilagođavanje realnim mogućnostima. Isto tako, ukoliko se stvore pretpostavke za realizaciju projekata koji trenutno nisu u prioritetu, moguća je njihova realizacija i Plan kapitalnih ulaganja sigurno ne smije biti prepreka za isto.

Za neke od kandidovanih projekata će se naknadno odrediti izvori finansiranja u skladu s prioritetima općine Maglaj i ukazanim mogućnostima.

Za jedan broj projekata kako po svom značaju za općina Maglaj, tako i po finansijskom obimu, jasno je da u ovom trenutku ne postoje realne mogućnosti finansiranja iz Budžeta Općine. Međutim, važno je da se isti nalaze na listi kapitalnih projekata zbog mogućnosti finansiranja kroz javno – privatno partnerstvo ili iz drugih donatorskih sredstava u narednom periodu.

Prepoznavajući značaj ulaganja u razvoj poduzetništva, Općina Maglaj, posebnu pažnju usmjerava ka unaprijeđenju poslovnih, poduzetničkih zona, izdvajajući znatna finansijska sredstva u vidu vlastitih ulaganja i grantova viših nivoa vlasti.

Sredstva se prvenstveno usmjeravaju na izgradnju komunalne infrastrukture unutar poduzetničkih zona, tamo gdje nedostatak iste predstavlja prepreku razvoju poduzetništva, kao preduslova za ekonomski rast i zapošljavanje na lokalnom nivou, a što doprinosi realizaciji ekonomskih prioriteta definisanih u strategiji razvoja općine Maglaj.

Radi se o ulaganja u infrastrukturu čiji je cilj poboljšanje pristupa, kapaciteta, kvaliteta i atraktivnosti postojećih poduzetničkih zona na lokalnom/regionalnom nivou i stvaranje uslova i pretpostavki za postizanje ekonomskih ciljeva:

- rasta zaposlenosti,
- povećanje broja novih privrednih subjekata u zoni,
- reinvestiranje lokalnih odnosno privlačenje domaćih i stranih investitora.

Ova ulaganja se kombinuju sa podrškom pratećim uslugama razvoju poduzetništva, kao faktora za ekonomski rast na lokalnom nivou, te jačanjem kapaciteta za upravljanje poduzetničkim zonama, kako bi se kreiralo bolje okruženje za djelovanje malih i srednjih poduzeća.

Općina Maglaj je izradom prostorno-planske dokumentacije stvorila uslove za prostorno-privredni razvoj. Stvaranjem prostornih resursa, obezbjeđene su pretpostavke za nastavak aktivnosti na planskoj izgradnji u upravljanju prostorom poslovnih zona.

Na području općine Maglaj rezervirano je deset potencijalnih poslovno-industrijskih zona od čega su se tri poslovne zone, Misurići, Liješnica i Novi Šeher, izdefinisale kao najatraktivnije i iste su u dobroj mjeri i infrastrukturno izgrađene, a pojedine i u dobroj mjeri popunjene privrednim subjektima uz značajne mogućnosti daljeg širenja.

U narednom periodu treba nastaviti sa daljim opremanjem ovih zona, u prvom redu sa izgradnjom i uređenjem primarnih saobraćajnica, te izgradnjom ostale neophodne

infrastrukture kroz zone (kanalizacija, vodovod, elektro-energetska mreža sa sistemom trafo stanica, PTT mreža, i dr.).

Kao donatori za infrastrukturna ulaganja u poslovno industrijske zone u prvom redu se nameću Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta Mostar, Ministarstvo za privredu ZE-DO kantona Zenica, UNDP BiH, USAID BiH, i druge domaće i međunarodne organizacije koje daju podršku razvoju privrede na lokalnom nivou.

U skladu sa Odlukom Regionalnog savjeta BFC mreže od 20.6.2019. godine službeno je potvrđeno da Općina Maglaj ispunjava kriterije Programa certifikacije općina i gradova sa povoljnim poslovnim okruženjem u jugoistočnoj Evropi prema važećem BFC SEE Standardu, Edicija III. Općina Maglaj je među 12 općina u Federaciji BiH koje su stekle ovaj certifikat, a time i pravo na korištenje naziva "Povoljno poslovno okruženje – Business Friendly Municipality", odnosno pravo korištenja i isticanja zaštićenog znaka Certifikacije ali prije svega, uspostavila efikasne procedure i ambijent koji je u punoj funkciji razvoja privrede, malih i srednjih poduzeća, privlačenje novih investicija, reinvestiranje i dr. Certifikacija podrazumijeva ispunjenje visokih standarda, tj. svojevrsnu garanciju da će postojeći privrednici, kao i potencijalni investitori dobiti usluge i informacije na način koji olakšava poslovanje i aktivnosti koji spadaju u nadležnost lokalne samouprave.

Kroz sudjelovanje u programima prekogranične, transnacionalne i meduregionalne suradnje doprinosi se sveukupnom razvoju teritorijalne saradnje, povećanju međunarodne konkurentnosti i ujednačavanju razvoja, te smanjenju društvene i ekonomske nejednakosti. Također, ugovoreni projekti doprinose zajedničkom rješavanju izazova koji nadilaze nacionalne granice i omogućavaju povezivanje, odnosno sinergiju lokalnih i regionalnih politika s Kohezijskom politikom Europske unije.

Upravljanje programima europske teritorijalne saradnje, ali i provedba projekata od strane projektnih partnera omogućilo je akumulaciju institucionalnog znanja i iskustva koje će zasigurno biti iskorišteno za još kvalitetnije sudjelovanje u projektima europske teritorijalne saradnje u budućem programskom razdoblju.

Naglasak će biti na većem broju strateških projekata usmjerenih na poboljšanje kapaciteta nacionalnih i regionalnih vlasti za doprinos procesu upravljanja u specifičnom sektoru (npr. turizam, promet, okoliš i sl.) na prekograničnom, transnacionalnom ili meduregionalnom području.

U cilju podrške mladim poduzetnicima za ostvarenje poslovnih ideja i pokretanje vlastitog biznisa, pored ostalih poticaja, Općina Maglaj u kontinuitetu realizira Program poticaja u zapošljavanju mladih poduzetnika koji ima za cilj inicirati višestruke benefite u zajednici: promovisanje poduzetničkog duha, poboljšanje vještina mladih i nezaposlenih osoba, generisanje novih poslovnih ideja, podrška razvoju novih preduzeća, otvaranju novih radnih mjesta, povećanje broj novoregistrovanih firmi na području općine, i dr.

Program odabira kandidata za start-up trening, obuhvata takmičenje u sticanju potrebnih znanja i vještina iz poduzetništva, pisanje vlastitih poslovnih planova i mogućnosti učestvovanja u takmičenju za najbolje poslovne ideje.

Općina Maglaj kao glavni finansijer projekta osigurava finansijsku podršku za najbolje ocjenjene takmičare, u zavisnosti od kvalitete ocjenjenih biznis planova, uz uslov registracije samostalnog biznisa na području općine Maglaj.

Općina Maglaj će u posmatranom periodu, poseban akcenat dati na ispunjavanju strateških ciljeva ekonomske i fiskalne politike u pravcu realizacije prioriteta i mjera vezanih za

energijsku efikasnost, zaštitu okoliša i prilagođavanje klimatskim promjenama odnosno zaštitu imovine i sigurnost građana.

OSNOVNI MAKROEKONOMSKI POKAZATELJI OPĆINE MAGLAJ 2025-2027

Makroekonomska i privredna stabilnost

Općina Maglaj svoj razvoj bazira na raspoloživim prirodnim resursima, industrijskoj proizvodnji, tradicionalno prisutnim privrednim djelatnostima, kvalitetnom srednjoškolskom obrazovanju, i uopće razvoju civilnog društva.

Najznačajniji prirodni resursi općine su: hidropotencijali, drveni resursi, značajne površine poljoprivrednog zemljišta, nalazišta nekih mineralnih sirovina, kao i prirodni potencijali planine Ozren, i uopće kulturno-historijski potencijali koji čine preduslov za razvoj turizma.

Važan preduslov za održiv i konkurentan privredni rast je sveobuhvatnije korištenje prirodnih resursa putem jačanja konkurentnosti i održivosti energetskog sistema, npr. kroz podršku projektima proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora (Fotonaponske elektrane-solarne elektrane, MHE i vjetroelektrane) uklopljenih u lokalnu infrastrukturu i stvaranje preduslova za njihovu realizaciju, što je ujedno i temeljni zadatak u nastupajućem periodu.

Radit će se na uspostavi registra eksploatacijskih polja svih prirodnih resursa (kamenolomi, rudnik uglja i dr.), saniranju i privođenju konačnoj namjeni neaktivnih i napuštenih (nesaniranih) eksploatacijskih polja, sprečavanju nelegalne eksploatacije prirodnih resursa.

Bazirano na navedenom razvili su se određeni privredni subjekti koji čine okosnicu razvoja općine, kao što je: proizvodnja papira i valovitog kartona, drvoprerađivačka privredna društva, subjekti iz oblasti autoindustrije, tekstilne industrije, građevinarstva-niskogradnja i dr.

Pored navedenih, na području općine Maglaj, značajni nosioci razvoja i zapošljavanja su i privredni subjekti iz oblasti trgovine, transporta, usluga, malog obrtništva itd.

Generalno posmatrajući stanje na općini Maglaj, makroekonomska i privredna stabilnost ostvarit će se sveobuhvatnim upravljanjem javnih finansija kroz daljnje unapređenje budžetskih/proračunskih procesa, jačanje sistema unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, te razvojem makroekonomske statistike.

Stabilnosti javnih finansija će pridonijeti pravedno i sveobuhvatno prikupljanje fiskalnih prihoda, prvenstveno usmjereno na poboljšanje kvalitete pružanja usluga poreznim obveznicima.

Apliciranje na raspoložive pozive i korištenje fondova Evropske unije od velike je važnosti za jačanje vlastitih kapaciteta, te je cilj u što većoj mjeri iskoristiti raspoloživa sredstva. Navedeno je moguće kvalitetnom pripremom projekata, kvalitetnom pripremom programskih dokumenata za korištenje budućih sredstava Evropske unije, kvalitetnim finansijskim upravljanjem, kao i sistemskom i koordiniranom edukacijom o korištenju sredstava Evropske unije, i sistemom upravljanja ostalih potencijalnih korisnika sredstava.

Optimalno okruženje za razvoj konkurentne privrede

Općina Maglaj ekonomsku politiku, u srednjoročnom razdoblju, će usmjeriti na osiguravanje optimalnog okruženja za razvoj konkurentne privrede, poduzeti će se mjere za jačanje konkurentne sposobnosti privrednih subjekata, što uključuje:

- restrukturiranje i razvoj pojedinih grana industrije,
- podršku razvoju malog i srednjeg biznisa,
- poticanje razvoja poljoprivrede u ruralnim područjima općine Maglaj i
- provođenje inspekcijskih nadzora.

Na području općine Maglaj, od velike važnosti za konkurentnost privrede je i razvijanje konkurentnijeg i fleksibilnijeg tržišta rada. Funkcioniranje tržišta rada će se omogućiti kroz provođenje aktivnih mjera politike tržišta rada, razvoj institucija tržišta rada, otkrivanje i suzbijanje nezakonitosti u području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, te kroz otkrivanje i suzbijanje nezakonitosti koje su u vezi s radom i prijavljivanja radnika na obvezno penziono i zdravstveno osiguranje.

Općina posebnu pažnju posvećuje investicionoj aktivnosti, najznačajnije investicije su planirane u izgradnji javnih, sportskih i zdravstvenih infrastrukturnih objekata ali i poslovnih objekata. U pogledu promocije investicija Općina Maglaj blisko surađuje sa razvojnim agencijama na višim nivoima vlasti, kao i međunarodnim organizacijama.

U cilju stvaranja bolje socio-ekonomske situacije u općini Maglaj, u narednom periodu naglasak će se staviti na jačanju vladavine prava, poticanju znanja i kulture, razvoju turizma, ravnomjerenog lokalnog razvoja općine Maglaj, jačanju socijalne pravednosti, pozicioniranju općine Maglaj kao jedne od turističkih destinacija u BiH, konkurentnijoj poziciji poljoprivredno-prehrambenog sektora, zaštiti okoliša i prostornog razvoja.

POLITIKA PRIHODA U 2024. GODINI

Imajući u vidu sve naprijed navedene činjenice, kao i ukupnu ekonomsku situaciju u kojoj se nalazi Federacija BiH i kantoni, prihodi u 2025. godini će se planirati u skladu sa nezvaničnim procjenama koje je sačinilo Federalno ministarstvo finansija, a na osnovu prognoza makroekonomskih pokazatelja izradenih od strane Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP), kao i daljoj primjeni Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u skladu sa dinamikom smanjenja i ukidanja carina na uvoz dobara porijeklom iz EU, te primjenom člana 21. Zakona o akcizama, koji podrazumijeva kontinuirano usklađivanje stopa akciza u BiH sa minimalnim standardima u EU.

Projekcija prihoda koji prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH pripadaju Općini Maglaj, u 2025. godini, osim što se temeljila na evidentiranom prilivu za period januar – april 2024. godine, koji odražava primjenu, kako postojećih, tako i novih i izmijenjenih propisa, zasniva se i na respektovanju relevantnih činjenica sistematizovanih u stavovima i preporukama Federalnog ministarstva finansija o mogućem trendu rasta prihoda.

U prognoziranju prihoda značajno mjesto zauzima planiranje i očekivani priliv prihoda od indirektnih poreza i kao što je već naznačeno, oslanja se na nezvanične projekcije Federalnog ministarstva finansija i u direktnoj je vezi sa utvrđenim koeficijentom učešća Općine Maglaj u raspodjeli na nivou FBiH.

Prihodi od indirektnih poreza u Općini Maglaj su predstavljeni prihodima od indirektnih poreza koji pripadaju Općini Maglaj shodno koeficijentu učešća istih u raspodjeli, kao i prihodima od indirektnih poreza koji pripadaju Direkciji za puteve ZE-DO Kantona, kao budžetskom korisniku, odnosno pripadajućem dijelu Općine Maglaj.

Adresa: Viteška ulica br. 4, 74250 Maglaj, tel: 032 465 810, fax: 032 465 817

www.maglaj.ba, E-mail: opcina@maglaj.ba

Imajući u vidu da je na nivou Federacije BiH donesen Zakon o porezu na dohodak koji se primjenjuje od 01.01.2009. godine, porez na dohodak je predstavljen na način što su porezi, koji po definiciji predstavljaju porez na dohodak u 2019. godini, planirani u dvije grupe, porezi koji predstavljaju zaostale obaveze po osnovu poreza na dobit građana i poreza na plaću, te porez na dohodak koji je regulisan novim zakonom.

Stabilni i održivi javni prihodi, u dugoročnom smislu su mogući samo ako su zasnovani na privrednom rastu i rastu broja zaposlenih, što znači da je primarni cilj obezbijediti poslovni ambijent koji će biti stimulativan za ekonomski rast. Osnovni problem visokog opterećenja privrede su stope doprinosa na teret radnika i poslodavca (41,5 %), te je stoga neophodno tražiti put ka rasterećenju privrede.

Prosječne stope doprinosa po osnovu oporezivanja rada zemalja Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) su 29,5 %.

Struktura i kretanje osnovnih potkategorija, glavnih grupa i nekih analitičkih prihoda budžeta Općine Maglaj za period 2025.-2027. godinu

U KM 000

Rbr	Naziv prihoda	Vrsta prihoda	Realno	Plan za	Projekcija		
			2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
	Porezni prihodi, neporezni prihodi i primici i finansiranje		10.788	13.592	14.282	14.597	14.907
	Porezni prihodi		5.495	5.620	5.654	5.719	5.729
	Porez na dobit pojedinaca i poduzeća	711000	1	2	0	0	0
	Porez na plaću i radnu snagu	713000	0	0	0	0	0
	Porez na imovinu	714000	351	367	380	395	405
	Domaći porezi na dobra i usluge	715000	0	0	0	0	0
	Porez na dohodak	716000	1.558	1.578	1.600	1.650	1.650
	Prihodi od indirektnih poreza na ime fin. autocesta	717114	107	107	107	107	107
	Prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju Direkciji cesta	717131	325	320	321	321	321
	Prihodi od indirektnih poreza FMF	717141	3.153	3.246	3.246	3.246	3.246
	Neporezni prihodi i primici i finansiranje (1.+11.)		1.910	2.095	2.134	2.155	2.176
	Neporezni prihodi (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.)		1.856	1.845	1.884	1.905	1.926
1	Neporezni prihodi (1.1.+1.2.+1.3.+1.4.+1.5.+1.6.+1.7.+1.8.+1.9)	721000	29	29	29	29	29
1.1.	Prihod od finansijske i nematerijalne imovine	721110	0	0	0	0	0
1.2.	Prihod od zemljišne rente i iznajmljivanja	721120	25	25	25	25	25
1.3.	Ostali prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	721210	0	0	0	0	0
1.4.	Ostali prihodi od imovine	721230	4	4	4	4	4
1.5.	Kamate primljene od pozajmica od drugih nivoa vlade	721310	0	0	0	0	0
1.6.	Kamate primljene od pozajmica pojedincima i neprofitnim	721320	0	0	0	0	0
1.7.	Naknade primljene od pozajmica od drugih nivoa vlade	721410	0	0	0	0	0
1.8.	Naknade primljene od pozajmica pojedincima i neprofitnim organizacijama	721420	0	0	0	0	0

Adresa: Viteška ulica br. 4, 74250 Maglaj, tel: 032 465 810, fax: 032 465 817

35

1.9.	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	721510	0	0	0	0	0
2	Administrativne takse	722100	110	120	125	130	132
3	Komunalne takse	722300	301	305	310	311	312
4	Ostale budžetske naknade	722400	880	862	875	880	890
5	Posebne naknade i takse	722500	391	406	416	420	423
6	Prihodi od pružanja usluga budžetskih korisnika	722600	111	108	110	112	114
7	Prihodi od neplaniranih uplata	722700	32	12	15	18	20
8	Novčane kazne	723000	2	3	4	5	6
9	Tekuće potpore	730000	3.014	2.647	2.706	2.856	2.986
9.1.	Tekuće potpore iz inostranstva	731110	107	66	0	0	0
9.2.	Od ostalih nivoa vlasti	732110	2.899	2.575	2.700	2.850	2.980
9.2.1.	Primljeni grantovi od države	732111	0	8	0	0	0
9.2.2.	Primljeni grantovi od Federacije	732112	1.364	691	800	900	1.000
9.2.3.	Primljeni grantovi od Republike Srpske	732113	20	0	0	0	0
9.2.4.	Primljeni grantovi od kantona	732114	1.515	1.876	1.900	1.950	1.980
9.2.5.	Primljeni grantovi od gradova	732115	0	0	0	0	0
9.2.6.	Primljeni grantovi od općina	732116	0	0	0	0	0
9.2.7.	Primljeni grantovi od ostalih	732119	0	0	0	0	0
9.3.	Donacije	733000	8	6	6	6	6
10	Kapitalni transferi	740000	370	3.231	3.788	3.867	4.016
10.1.	Kapitalni transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	741000	0	0	0	0	0
10.2.	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti	742000	370	3.231	3.788	3.867	4.016
10.2.1.	Kapitalni transferi od Federacije	742112	220	1.709	2.200	2.200	2.300
10.2.2.	Kapitalni transferi od Kantona	742114	150	1.502	1.588	1.667	1.716
10.2.3.	Kapitalni transferi od nevladinih izvora	742200	0	20	0	0	0
			54	250	250	250	250
	PRIMICI		54	250	250	250	250
11	Primici (11.1.+ 11.6. + 11.8.)		54	250	250	250	250
11.1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	811110	54	250	250	250	250
11.2.	Primici od privatizacije	811120	0	0	0	0	0
11.3.	Kapitalni grantovi od nevladinih izvora	811130	0	0	0	0	0
11.4.	Ostali kapitalni primici	811900	0	0	0	0	0
11.5.	Kapitalne potpore iz inostranstva	812100	0	0	0	0	0
11.6.	Kapitalne potpore od ostalih nivoa vlasti (11.7.1. - 11.7.8.)	812210	0	0	0	0	0
11.7.1.	Primljeni grantovi od Države	812211	0	0	0	0	0
11.7.2.	Primljeni grantovi od Federacije	812212	0	0	0	0	0
11.7.3.	Primljeni grantovi od Republike Srpske	812213	0	0	0	0	0
11.7.4.	Primljeni grantovi od kantona	812214	0	0	0	0	0
11.7.5.	Primljeni grantovi od gradova	812215	0	0	0	0	0
11.7.6.	Primljeni grantovi od općina	812216	0	0	0	0	0

11.7.7.	Primljeni grantovi od mjesnih zajednica	812217	0.	0	0	0	0
11.7.8.	Primljeni grantovi od ostalih nivoa vlasti	812219	0	0	0	0	0
11.8.	Primljene otplate datih zajmova i povrata učešća u kapitalu	813000	0	0	0	0	0
			0	0	0	0	0
12	FINANSIRANJE		0	0	0	0	0
	Dugoročni krediti i zajmovi	814000	0	0	0	0	0
	Kratkoročni krediti i zajmovi	815000	0	0	0	0	0
	Neraspoređeni višak prihoda	590000	1.559	1.579	1.600	1.650	1.650

Projekcija prihoda po ekonomskoj klasifikaciji na nivou podkategorije za period 2025. – 2027. godine

Podkategorija	Vrsta prihoda	Realno 2023.	Plan za 2024.	Projekcija		
				2025.	2026.	2027.
	I Porezni prihodi	5.495.206	5.620.040	5.654.000	5.719.000	5.729.000
711	Porez na dobiti pojedinaca i preduzeća (porez na dohodak od 01.01.2009.godine)	1.120	1.600	0	0	0
713	Porezi na plaće (porez na dohodak od 01.01.2009.godine)	314	321	0	0	0
714	Porez na imovinu	350.956	367.000	380.000	395.000	405.000
715	Domaći porezi na promet dobara i usluga	0	150	0	0	0
716	Porez na dohodak	1.558.279	1.578.050	1.600.000	1.650.000	1.650.000
717	Prihodi od indirektnih poreza	3.584.537	3.672.879	3.674.000	3.674.000	3.674.000
719	Poseban porez na plaću	0	40	0	0	0
	II Neporezni prihodi	1.855.828	1.844.520	1.884.000	1.905.000	1.926.000
721	Prihodi od poduzetničke aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	29.414	29.220	30.000	30.000	30.000
722	Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga	1.824.417	1.812.300	1.850.000	1.870.000	1.890.000
723	Novčane kazne po općinskim propisima	1.997	3.000	4.000	5.000	6.000
	III Tekuće potpore – grantovi i donacije	3.013.518	2.646.760	2.700.000	2.850.000	2.980.000
731	Potpore iz inostranstva	107.557	66.400	0	0	0

Adresa: Viteška ulica br. 4, 74250 Maglaj, tel: 032 465 810, fax: 032 465 817

www.maglaj.ba, E-mail: opcina@maglaj.ba

732	Tekuće potpore viših nivoa vlasti	2.898.561	2.574.860	2.696.000	2.845.000	2.974.000
733	IV Donacije	7.400	5.500	4.000	5.000	6.000
	Donacije	7.400	5.500	4.000	5.000	6.000
741	Kapitalni transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	0	0	0	0	0
742	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti	370.000	3.231.300	3.794.000	3.873.000	4.022.000
811	V Kapitalni primici	53.600	250.000	250.000	250.000	250.000
	Primici od prodaje stalnih sredstava	53.600	250.000	250.000	250.000	250.000
	UKUPNO	10.788.152	13.592.620	14.282.000	14.597.000	14.907.000

Ukupni porez na dohodak (porez na dobit građana – zaostali porez, porez na plaću i radnu snagu – zaostali porez i prihodi od poreza na dohodak – po novom Zakonu o porezu na dohodak), koji predstavlja sintetički izraz dosadašnjih poreza građana, u 2024. godini se planira u iznosu od 1.580.121 KM i za 1,31 % su veći od realizovanih u 2023. godini. Projekcije poreza na dohodak za 2025. godinu iznose 1.600.000 KM, za 2026. godinu 1.650.000 KM i za 2027. godinu u iznosu od 1.650.000 KM.

Iz tabelarnog pregleda, također je vidljivo da se ukupni prihodi od poreza u 2024. godini očekuju u iznosu od 5.620.040 KM i veći su u odnosu na realizovane u prethodnoj godini za 2,27 % i predstavljaju 41,35 % ukupnog prihodovnog potencijala 2024. godine. Projekcija ukupnih prihoda od poreza u 2025. godini je 5.654.000 KM, dok se u 2026. godini očekuje rast ukupnih prihoda od poreza za 1,15% u odnosu na iste u 2025. godini i iznose 5.719.000 KM. Prema projekcijama Općine Maglaj ukupni prihodi od poreza u 2027. godini iznose 5.729.000 KM ili 0,17 % više u odnosu na 2026. godinu i predstavljaju 38,43 % prihodovnog potencijala 2027. godine.

Neporezni prihodi planirani su u iznosu od 1.844.520 KM u 2024. godini, a prema projekcijama 1.884.000 KM u 2025. godini, 1.905.000 KM u 2026. godini ili 1,11 % više u odnosu na 2025. godinu i 1.926.000 KM u 2027. godini ili 1,10 % više u odnosu na 2026. godinu.

Od tekućih transfera i donacija u 2024. godini očekuje se 2.646.760 KM ili 12,17 % manje u odnosu na realizaciju 2023. godine. Prema projekcijama u 2025. godini od tekućih transfera i donacija se očekuje 2.700.000 KM ili 2,01 % više u odnosu na 2024. godinu, 2.850.000 KM u 2026. godini ili 5,55 % više u odnosu na 2025. godinu, 2.980.000 KM u 2027. godini ili 4,56 % više u odnosu na 2026. godinu.

Kapitalni transferi za period 2025.-2027. godine proicirani su u iznosu od 3.794.000 KM za 2025. godinu, 3.873.000 KM u 2026. godini i 4.022.0300 KM u 2027. godini.

Primici u 2024. godini se planiraju u iznosu od 250.000 KM, te prema projekcijama u 2025. godini iznose 250.000 KM. Primici u 2026. godini, prema projekcijama iznose 250.000 KM, a isti se i u 2027. godini procjenjuju na iznos od 250.000 KM.

Na osnovu iznesenog se vidi da ukupni Budžet Općine Maglaj u 2024. godini iznosi 13.592.620 KM ili 25,99 % više u odnosu na realizaciju prethodne 2023. godine. Prema projekcijama Budžet Općine Maglaj u 2025. godini iznosi 14.282.000 KM ili 5,07 % više u odnosu na 2024. godinu, u 2026. godini iznosi 14.597.000 KM ili 2,21 % više u odnosu na 2025. godinu, i u 2027. Budžet Općine Maglaj, prema projekcijama, iznosi 14.907.000 KM ili 2,12 % više u odnosu na Budžet 2026. godine.

Rizici ostvarenja projiciranih prihoda mogu biti:

Ključni rizik za ostvarenje projiciranih prihoda bi mogle predstavljati interne dinamike u BiH koje se manifestuju kroz komplikovan sistem donošenja odluka. Eventualni zastoj u reformskim procesima gotovo sigurno bi se negativno odrazio i na ekonomski rast. Srednjoročno, postoji rizik migracije stanovništva što bi uz ostalo moglo rezultirati smanjenjem produktivnosti rada i sporijim rastom BDP-a.

Najveći rizik po pozitivne promjene na tržištu rada predstavljaju eventualna odstupanja, odnosno neprovođenja planiranih strukturnih reformi. Na kretanje ukupnog nivoa cijena uticaj bi mogli imati interni (promjene cijena komunalija, povećanje akciza), kao i eksterni faktori (primarno kretanje cijena sirove nafte i hrane), te bi svako povećanje cijena koje je brže od pretpostavljenog u osnovnom scenariju moglo uvećati nivo inflacije.

Eksterno okruženje predstavlja ključnu strukturnu odrednicu domaće ekonomije, pa stoga i ključni rizik po ekonomski rast leži u eventualnom slabljenju izvozne tražnje, što bi dovelo do smanjenja izvoza bh. proizvoda na inostrana tržišta, posebno izvoza na tržišta zemalja EU, kao i nepredviđene promjene poreznih politika (odsustvo stabilnih koeficijenata raspodjele indirektnih poreza i nepredviđene promjene istih i dr.).

Razvoj drugih događaja (elementarne nepogode, promjena nivoa zaduženosti, rad porezne administracije i dr.), te administracija poreznog sistema predstavlja rizik po projekcije prihoda. Porezni prihodi zavise od unaprijeđenja usklađenosti BiH institucija i entiteta s jedne strane i svih nivoa vlast unutar Federacije BiH s druge strane, pogotovo kad su u pitanju prognoze prihoda od indirektnih poreza.

Projekcije su rađene pod pretpostavkom da neće doći do prijenosa nadležnosti, sa nivoa Federacije BiH i kantona na nivo općina, ili pak da će prijenos nadležnosti pratiti i prijenos odgovarajućih neophodnih finansijska sredstva za finansiranje istih.

Obradivač:

Senada Alibajraktarević

